

PODCASTIT

KIIHTYVÄN KULTTUURIN OSANA

JA VASTAVOIMANA

Kuuntelijan ja tekijän näkökulma

Ellen Virman 2024

Opinnäytetyön kirjallinen osio

Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu

Äänisuunnittelun maisteriohjelma

Kuva: Ili Marttinen

**TAIDE-
YLIOPISTO** +

TEKIJÄ (sukunimi ja etunimet)	KOULUTUS-/ MAISTERIOHJELMA
KIRJALLISEN OSION/ TUTKIELMAN NIMI	KIRJALLISEN TYÖN SIVUMÄÄRÄ (sis. liitteet)
TAITEELLISEN/ TAITEELLIS-PEDAGOGISEN TYÖN NIMI (teostietoineen; esim. ensi-ilta, paikka, tekijät)	
Taiteellinen osio on Teatterikorkeakoulun tuotantoa.	Taiteellinen osio ei ole Teatterikorkeakoulun tuotantoa (tekijänoikeuksista on sovittu).
<p>TIIVISTELMÄTEKSTI (min. noin 250 sanaa)</p> <p>“Podcastit kiihtyvän kulttuurin osana ja vastavoimana: Kuuntelijan ja tekijän näkökulma” käsittelee podcastien kuunteluun ja tekemiseen liittyviä erityispiirteitä vuoden 2024 Suomessa. Miten podcastien kuuntelu auttaa selviämään kiihtyvässä maailmassa, ja miten tämä maailma vaikuttaa podcasteihin?</p> <p>Käytän podcast-käsitettä sateenvarjoterminä suoratoistopalveluista kuultaville audio-ohjelmille. Tähän joukkoon mahtuu kuunnelmia, radiodokumentteja, keskusteluohjelmia, radioesseyjä, lastenohjelmia, musiikkiohjelmia, uutisia, pisteohjelmia ja sarjoja.</p> <p>Avaan kiihtyvän kulttuurin käsitettä informaatioteknologian kiihtyvän kehityksen sekä teknologiayhtiöiden vallan avulla. Esitän, että iso osa suomalaisista on sovellusriippuvaisia, mikä näkyy muutoksena aivojemme toiminnassa.</p> <p>Tarkastelen podcastien erityispiirteitä kuuntelijoille multitaskaamisen sekä sosiaalisten tarpeiden täyttämisen kautta. Podcast-tekniikan mahdollistama ominaisuus kulkea arjessa mukana on mahdollistanut podcastien vankan suosion sekä erilaiset käyttötavat arjen apuna ja seuralaisena. Kehittelen podcastien mahdollista vastavoimaa kiihtyvälle kulttuurille paneutumista korostavan keston ja sisällön kautta. Peilaan podcastien kuuntelututkimusten tuloksia flow-teoriaan ja flow-kokemusten kykyyn lisätä elämän mielekkyyden kokemusta.</p> <p>Toisessa osassa heijastelen podcastien koukuttavia keinoja suhteessa Taylor Swift, minun versioini -radioesseyserjaan, joka on opinnäytteeni taiteellinen osa. Puran teoksen äänisuunnittelua, käsikirjoitusta ja dramaturgiaa kuulijan koukuttamisen kannalta. Peilaan ensimmäisen jakson koukutuskeinoja ja informaation tiheyttä kahteen Yle Areenassa julkaistuun podcastiin, joista ensimmäinen on Naisen Kosto ja toinen Riku Rantala: M/S Mystery.</p> <p>Tutkimusaineistonani olen haastatellut Ylen audiosuunnittelun vastaavaa tuottajaa Aino Töllistä sekä asiakkusiantuntija Anna Lahelmaa. Heidän haastattelunsa sekä oma työkokemukseni freelancer-äänisuunnittelijana avaavat näkymiä Ylen toimintaan ja tavoitteisiin podcast-julkaisijana. Töllisen ja Lahelman kanssa pohdin erityisesti pisteohjelmien suosion laskua sekä sarjojen menestystä. Pohdimme myös, mihin suuntiin podcastit ja suoratoistopalvelujen kehitys ovat menossa.</p> <p>Loppupäätelmässä arvioin, että podcasteilla on voimaa vahvistaa pitkäjänteistä keskittymiskykyä ja tarjota hyvinvointia reaktiohakuisen maailman keskellä. Podcastit auttavat kuuntelijoita pääsemään flow-tilaan arjen keskellä, mikä on edesauttaa mielekkään elämän kokemusta.</p>	
<p>ASIASANAT (asiasanat jotka kuvaavat työsi sisältöä)</p> <p>Podcast, äänisuunnittelu, dramaturgia, käsikirjoitus, sarjat, radio, radioessee, feature, sosiaalinen media, algoritmit, riippuvuus, dopamiinikulttuuri, multitaskaus, parasosiaalinen suhde, flow, koukuttavuus, Taylor Swift, Yle, Radiogalleria, Yle Draama, media, julkinen palvelu</p>	

Sisällysluettelo

Kansilehti	1
Abstrakti	2
Sisällysluettelo	3
Kiitokset	5
o. Intro	6
1. Johdanto	7
1.1 Aihe pähkinänkuoressa	7
1.2 Kirjoittajasta	10
1.3 Mitä tarkoitan podcastilla?	11
2. Ensimmäinen tuotantokausi: Pakopaikka kiihtyvässä maailmassa	12
2.1 Kaikki kiihtyy	12
2.2 Houkutusten niputus	16
2.3 Dopamiinikulttuuri	18
2.4 Kavereiden kesken	22
2.5 Keskittymisen ilo	24
3. Toinen tuotantokausi: Koukutuksen keinot	28
3.1. Ensimmäiset 120 sekuntia: <i>Taylor Swift, minun versioni</i>	28
3.2. 50 bittiä sekunnissa: <i>Naisen Kosto</i> ja <i>Riku Rantala: M/S Mystery</i>	32
3.3. Samaistuttavuus ja selkeys	41
3.4. Käänteet ja keinot: <i>Taylor Swift, minun versioni</i>	46

3.5. Katsaus kuulijalukuihin ~~~~~	50
3.6. Lineaarisuuden paluu ~~~~~	56
4. Loppuluku ~~~~~	61
Lähteet ~~~~~	62
Liitteet ~~~~~	71

Kiitokset

Kiitos ystäväni, kollegani ja ex-kämppikseni Laura Palanne, joka on johdattanut minut radioesseiden pariin. Toivottavasti saadaan tehdä vielä monta juttua yhdessä.

Kiitos älykkäin tuntemani ihminen ja rakkaani Alex Andra Rekola. Rikastat ajattelua joka päivä.

Kiitos pikkusisarukseni Maija Virman, joka on psykologian tietämyksellään johdattanut hyvien näkökulmien pariin ja pitänyt minut kärryillä uusimmista youtube-videopodcasteista. Samoin kiitos vanhempani vankkumattomasta tuesta ja kaikkien ohjelmieni kuuntelusta.

Kiitos viisain koirani Moto kaikista inspiraatiokävelyistä ja kärsivällisyydestä kirjoittamisen aikana. Kiitos myös enkelidemoni dallaspulla Tofu.

Kiitos Yle ja Radiogallerian tilaaja Juha-Pekka Hotinen luottamuksesta, inspiroivista työtarjouksista ja dramaturgisesta tuesta.

Kiitos Taideyliopiston Teatterikorkeakoulun valo- ja äänisuunnittelun koulutusohjelmat ja henkilökunta mahdollisuuksista, kärsivällisyydestä ja tuesta.

Kiitos kaikki opiskelutoverini ja kollegani. Ajatukset, ideat, teokset ja kulttuuri syntyvät kollektiivisena pilvenä kaikkien niihin osallistuvien ihmisten yllä.

INTRO

ALOITA JOLLAIN VÄLITTÖMÄSTI HUOMIOTA HERÄTTÄVÄLLÄ, KIINNOSTAVALLA MATERIAALILLA, JOKA SAA KOKIJAN HETI MUKAAN.

KIINNOSTUS PITÄÄ HERÄTTÄÄ ENSIMMÄISTEN SEKUNTIEN AIKANA, MUUTEN KOKIJA KÄÄNTYY POIS.

MAHDOLLINEN ALOITUS ON ESIMERKIKSI RISTIRIITA, TUNTEITA HERÄTTÄVÄ ILMAISU TAI OTE MYÖHEMMÄSTÄ HETKESTÄ KUN JÄNNITYS ON HUIPUSSAAN.

KUN KOKIJA ON JÄÄNYT KOUKKUUN, HÄN ON MUKANASI LOPPUUN ASTI.

JOHDANTO

1.1 Aihe pähkinänkuoressa

Tämä on äänisuunnittelun opinnäytetyöni kirjallinen osio, joka käsittelee kysymystä: *Miten podcastien kuuntelu auttaa selviämään kiihtyvässä maailmassa, ja miten tämä maailma vaikuttaa podcasteihin?* Opinnäytetyöni taiteellinen osio on 6-osainen podcast/radioessee-sarja *Taylor Swift, minun versioni*, joka julkaistiin Yle Arenassa ja Yle Radio 1 -kanavalla syksyllä 2024.¹

Pähkinänkuoressa ajatteluni aiheen ympäriltä kulkee näin: Yhteiskunnan kiihtyessä ja kulttuurituotteiden lyhentyessä podcastien kuuntelu on osa samaa kehityskulkua, jossa elokuvien sijaan katsomme mieluummin tv-sarjoja ja sanomalehtien lukemisen sijaan selaamme TikTok-kehoja. Tekijänä tämä näkyy kilpailuna kuulijoiden huomiosta aihevalinnan ja koukuttavan sisällön avulla. Kuitenkin podcasteja kuuntelemalla meillä on myös mahdollisuus maadoittaa pitkäjänteisen sisällön äärellä, taistellen keskittymiskykymme pirstaloitumista vastaan.

Ensiksi käsittelen, mihin viittaaan puhuessani kiihtyvistä maailmasta. Tämän aiheen jälkeen ja lomassa peilaan podcastien kuuntelumotiiveista tehtyjä tutkimuksia. Tutkimuksista ja kokemuksistani valaistuneena kehittelen podcastien mahdollista vastavoimaa kiihtyvälle liikkeelle. Kirjallisen osion loppupuolella heijastelen kokemuksiani Yleisradiolle töitä tehneenä freelancer-äänisuunnittelijana.

¹ Ohjaus ja käsikirjoitus: Laura Palanne. Äänisuunnittelu: Ellen Virman. Dramaturgia: Iira Halttunen ja Ellen Virman. Esiintyjät: Laura Palanne ja Henry Tikkanen. Tuottaja: Aapo Koistinen. Vastaava tuottaja: Jorma Kaulanen, Kajo Tuotanto Oy. Tilaaja: Juha-Pekka Hotinen, Radiogalleria, Yle Draama 2024. Ohjelma on kuultavissa Yle Arenasta ainakin 20.08.2025 asti ja mahdollisesti sen jälkeenkin.

Opinnäytteen kirjallisen osan metodi on aineistolähtöinen. Tekstissä yhdistyy tieteellisen tiedon, uutisten, haastatteluiden sekä omien kokemuksieni ja ajatusteni vuoropuhelu.

Tutkimusaineistoa varten haastattelin kahta podcastien parissa työskentelevää Ylen työntekijää: audiosuunnittelun vastaavaa tuottajaa Aino Töllistä sekä tutkimuksen ja asiakasymmärryksen parissa työskentelevää asiakkuusasiantuntijaa Anna Lahelmaa. He avasivat mielenkiintoisella tavalla näkökulmia Ylen podcastien julkaisuratkaisuihin, kuuntelutilastoihin, podcastien käyttötottumuksiin sekä tulevaisuuden mahdollisiin suuntiin. Töllinen ja Lahelma arvioivat podcastien kuuntelua ensisijaisesti Ylen asiakkuustietoon perustuen.

Tutkimuskirjallisuus voidaan karkeasti jakaa seuraaviin kategorioihin:

1.) Podcastien kuuntelutottumuksia ja -motiiveita käsittelevät vertaisarvioidut tutkimukset. Merkittävimmin ajatteluuni vaikuttaneina tutkimuksina mainittakoon *Quality 'Alone' Time through Conversations and Storytelling: Podcast Listening Behaviors and Routines* (Heshmat & Yang & Neustaedter 2018), *Podcasts and Productivity: A Qualitative Uses and Gratification Study* (Perks & Turner 2019) sekä Iida Vanha-Ahon kauppätieteiden maisterin opinnäytetyö markkinoinnin alalta² *Why Do We Listen to True Crime Podcasts? A Qualitative Uses and Gratifications Perspective* (2024).

2.) Tietokirjat ja niiden takana oleva tutkimusaineisto. Merkittävimmät tietokirjalliset teokset opinnäytteen ajatusten taustalla ovat Johann Harin *Kadonnut Keskittymiskyky* (2023), Mihailu Csikszentmihalyin *Flow - the Psychology of Optimal Experience* (2008)³ sekä Anna Lembken *Dopamine Nation* (2021).

² Julkaistu Aalto-yliopiston Kauppakorkeakoulussa

³ Ensimmäinen painos kirjasta julkaistu 1990

3.) Uutisartikkelit sekä viimeaikaiset tutkimukset ja raportit. Hyödynnän muun muassa Markkinointiyritys Neplan *Näin suomalainen kuuntelee* -digiaudiotutkimusta vuodelta 2023 sekä Ylellä, Helsingin Sanomissa ja ulkomaisessa lehdistössä kirjoitettuja artikkeleita.

Lisäksi ammennan kokemuksistani audiotiteosten tekijänä sekä kuuntelijana.

Viittaan tekstissä pariin otteeseen myös *Taylor Swift, minun versioni* -sarjan tekoprosessissa käytyihin keskusteluihin taiteellisen opinnäytetyön ohjaajan, äänisuunnittelija Jani Orbinskin kanssa.

Taylor-sarjan äänisuunnittelullisessa ja dramaturgisessa purussa hyödynnän ajatuksia, joita on palloeltu yhdessä dramaturgi Iira Halttusen, tilaaja-dramaturgi Juha-Pekka Hotisen ja käsikirjoittaja-ohjaaja Laura Palanteen kanssa. Pyrin mainitsemaan, jos käsiteltävien ajatusten tai ratkaisujen syntyperä on jäljitettävissä selkeästi yksittäiselle työryhmän jäsenelle. Äänisuunnitteluratkaisut ovat lähtökohtaisesti omiani, mutta niihin on vaikuttanut keskustelut Laura Palanteen, Juha-Pekka Hotisen sekä vastaavan tuottajan Jorma Kaulasen kanssa.

Tämä ei ole tieteellinen tutkimus. Tämä on äänisuunnittelun opinnäytetyön kirjallinen osio, jossa

[o]piskelija osaa valita oman koulutusohjelmansa ja taiteenalan näkökulmasta merkityksellisen aiheen, rajata työ- tai tutkimuskysymyksen mielekkäästi ja pohtia sitä suhteessa erilaisiin lähteisiin sekä omaan kokemukseensa. Hän osaa yhdistää teoreettisen, taiteellisen ja/tai kulttuurisen viitekehyksen omaan tekijälähtöiseen ajatteluunsa. Opiskelija osaa jäsentää, käsitellä asettamiaan kysymyksiä kirjallisesti sekä tuottaa päätelmiä valitsemastaan aiheesta.

(Äänisuunnittelun koulutusohjelman opinto-opas 2024)

Jos jokin tekstissä heränneissä näkökulmissa herättää tieteellisen tutkimuksen halua, se olisi upeaa!

1.2 Kirjoittajasta

Oma taustani aiheeseen liittyen menee hyvin yksinkertaistetusti näin. Lapsuudessani harrastin hyvin intohimoisesti musiikkia. Vuosina 2016-2019 opiskelin Taideyliopiston Teatterikorkeakoulussa valosuunnittelun kandidaattiohjelmassa ja haalin siihen sivuun kaikki äänisuunnittelun kurssit, jotka pystyin. Vuosina 2019-2024 opiskelin saman oppilaitoksen äänisuunnittelun maisteriohjelmassa.

Vuosina 2021-2023 olin mukana äänisuunnittelijana neljässä eri pisteohjelmassa⁴ Ylen radioesseiden osastolle Radiogallerialle: *Purjehdus ja Pakomatka* (ohj. Laura Palanne, 2022), *Meissä on viha* (ohj. Suvi Sinervo, 2022), *Eläinharha* (ohj. Mia Takula ja Ellen Virman, 2023) sekä *Fixit* (ohj. Kaino Wennerstrand, 2023).⁵

Loppuvuodesta 2023 Yle Draama päätti pisteohjelmien tekemisen. Muutos oli merkittävä sikäli, että pisteohjelmia oli päätöksentekohetkellä tehty Ylessä 97 vuotta. Yle Draaman alaisena Radiogalleriakin siirtyi tekemään pelkästään sarjoja - joiden vähimmäismitta oli siirtymävaiheessa kolme osaa ja vuonna 2024 kuusi osaa⁶. Siirtymää perusteltiin yleisöjen taipumuksella kuunnella pisteohjelmien sijaan sarjallisia kokonaisuuksia. Tämän muutoksen kynnyksellä minulta ja Laura Palanteelta tilattiin *Taylor Swift, minun versioni*, joka oli yksi kahdesta Radiogallerian ensimmäiseksi tilaamasta kuusiosaisesta sarjasta.

⁴ Pisteohjelmalla tarkoitetaan ohjelmaa, joka muodostuu yhdestä osasta. Moniosainen teos on sarja.

⁵ Lisäksi mainittakoon oppilastyönä Yle Draamalle tehty *Lauluja Sydämistä*. (2020), jonka teimme muusikko Laura Sippolan kanssa.

⁶ Radiogalleriaa koskevien väitteiden todenperäisyys on tarkistettu Radiogallerian tuottajalla Juha-Pekka Hotisella

1.3 Mitä tarkoitan podcastilla?

Podcast on äänitiedosto tai audio-ohjelma, jonka voi ladata omalle laitteelle tai kuunnella suoratoistopalvelusta (Perks & Turner 2019, 97; Merriam-Webster 2024).

Podcast-tekniikan historia alkaa vuodesta 2004, kun *podfather* Adam Curry turhautui liian pitkiin odotusaikoihin ladatessaan äänitiedostoja internetistä. Yhdessä ohjelmoijien kanssa he kehittivät sovelluksen⁷, jolla ladata mp3-tiedostoja nopeasti käyttäjien omille laitteille, kuten iPodille ja mp3-soittimille. Podcast-termi tuleekin sanojen *iPod* ja *broadcast* yhdistelmästä. (McClung & Johnson 2010; Goldberg 2004).

Keveyen ja saavutettavan tekniikan vuoksi podcasteja tekivät aluksi harrastajat, mutta pian myös mediatalot ja yritykset ottivat formaatin omakseen (McClung & Johnson 2010; Goldberg 2004). Nykyään podcastien tekijöiden ja julkaisualustojen kirjo on laaja, ja pääpaino kuuntelutekniikassa on siirtynyt audiotiedostojen lataamisesta suoratoistopalveluiden käyttöön.

Suomessa merkittäviä podcastien kuuntelualustoja on Spotify ja Yle Arena, pienempiä suoratoistopalveluita edustaa Supla, Podme ja Podimo. Mainittakoon, että myös Youtubessa julkaistuja videopodcasteja kuunnellaan kuten podcasteja, ilman videon katsomista.

Suomalaisista 36% kuuntelee podcasteja viikoittain⁸. Videopodcasteja kuuntelee viikoittain 41%. Podcastien kuuntelu lisääntyy mitä nuoremasta ikäluokasta on kyse. (Nepa 2023).

Podcast-käsite ei itsessään ota kantaa audio-ohjelman tyyliin, vaikka mielestäni

⁷ Curry hyödynsi kehittäessään RSS-syötettä. Ohjelmoijat auttoivat parantamaan sovellusta avoimen lähdekoodin avulla (McClung & Johnson 2010).

⁸ Tutkimusotos oli 1003 suomalaista ikähaaralla 16-64 vuotta.

podcastiin liitetään useimpien mielikuvissa keskustelun kautta etenevä moniosainen puheohjelma. Vuonna 2023 Yle vaihtoi Yle Areenassa *radio*-suoratoistopuolen nimeksi *podcast*, joka niputtaa kaikki Yle Areenasta kuunnellut audiosisällöt podcast-nimen alle. Tähän joukkoon mahtuu kuunnelmia, radiodokumentteja, keskusteluohjelmia, radioesseyjä, lastenohjelmia, musiikkiohjelmia, uutisia, pisteohjelmia ja sarjoja.

Tämän tyyllillisen kirjon nimessä tämäkin opinnäytetyö ei ota kantaa podcastien tyyliin ja suhtautuu podcast-termin laajana sateenvarjona, jonka alle mahtuu moninaista sisältöä.

ENSIMMÄINEN TUOTANTOKAUSI

Pakopaikka kiihtyvässä maailmassa

2.1 Kaikki kiihtyy

Samana vuonna kun *podfather* aloitti podcastien maailmanlaajuisen voittokulun, *The Independentin* toimittaja Andy Goldberg kuvaili artikkelissaan seuraavaa⁹:

Uudenlainen radioformaatti raivaa tietään läpi internetin [--] tarjoten toivoa miljoonille epätoivoisille, jotka rukoilevat typerien DJ:den ja sietämättömien radiomainosten loppua. [--] Mutta tässä informaatiotulvan ajassa, auttavatko podcastit hankkimaan haluamaamme tietoa silloin kun itse niin toivomme? Vai tuleeko podcasteista vain siisti hilavitkutin muiden rinnalle, kuten Microsoftin SPOT-älykello, joka välittää sisältöä, jolle kellenkään ei ole edes aikaa?

(Goldberg 2004)

⁹ Suomennos minun

Jos Goldberg tunsi vuonna 2004 olevansa informaatiotulvan sisällä, lienee hän tänä päivänä pää pyörällä.

Tunne kiihtymisestä on vaivannut kaikkia sukupolvia uuden ajan alusta asti (Rosa 2013, 35). Eikä kyseessä ole vain tunne. Teollisen vallankumouksen tuoma liikkumisen nopeutuminen, kommunikaatiovälineiden kehittyminen reaaliaikaisiksi, internet ja kaikkien erilaisten teknologioiden muutokset työntekoon, vuorovaikutukseen ja sosiaaliseen elämään ovat konkreettisesti kiihdyttäneet kaikkea elämässämme (Rosa 2013, 40).

Lisäksi talouskasvun tehtävänä on vuosi vuodelta saada meidät kuluttamaan yhä enemmän ja enemmän. Nykypäivän saturoituneessa maailmassa, kun markkina-alueiden laajentaminen ei ole enää tehokkain vaihtoehto, talouskasvun keinoksi jää ainoastaan pusertaa ihmisistä samassa aikaraamissa aina yhä enemmän irti (Eriksen Hari mukaan 2022, 333-334).

Kommunikaatiovälineiden kehittyminen on kiihdyttänyt informaatiovirran kasvua, joka puolestaan on lyhentänyt ihmisen keskittymisjännettä. Koska uutta informaatiota tulee kiihtyvällä tahdilla enemmän, ihmisten täytyy pilkkoa aikansa aina pienempiin osiin seuratakseen maailmaa ja elämänsä tapahtumia. (Lorenz-Spreen et al. 2019.)

Mitä vaikutuksia keskittymisjännteen lyhenemisellä sitten on? Nopealla tahdilla toistuva huomion vaihtaminen asiasta toiseen kuormittaa aivoja, pienentää ongelmanratkaisukykyä, väsyttää ja huonontaa työmuistia (Madore & Wagner 2019; Hari 2023). Pirstoutumisen peilikuvana keskittymiskyvyn ylläpitäminen sen sijaan on avainasemassa mielekkään elämän saavuttamiseksi (Csikszentmihalyi 2008, 33).

Sen lisäksi, että keskittymisjännteemme on lyhentynyt kiihtyvästi, teknologinen kehitys on tuonut kognitioomme myös muita muutoksia.

Suurin osa meistä on nykyään addikteja. Epäiletkö? Voit miettiä tunnistatko itsesi seuraavasta esimerkistä:

Työpalaverissa et malta olla vilkuilematta Facebookia. Ravintolassa keskityt kuvaamaan annostasi Instagramiin. Auton ratissa tarkistat vähän väliä WhatsApp-viestisi. Ja kun tapaat ystäviäsi, avaat vaivihkaa sometilisi ja jättäytyt keskustelujen ulkopuolelle.

(Kähkönen 2021)

Päihdelääketieteen työelämäprofessori Kaarlo Simojoen mukaan esimerkit kuvastavat selvää somen käyttöhäiriötä ja hallinnan puutetta (Simojoki Kähkönen mukaan 2021).

Riippuvuuden synnyssä vaikuttaa erityisesti välittäjäaine dopamiini. Dopamiinin tuoma tavoittelemisen mielihyvä on se aivojen motivaattori, jonka avulla skrollaamme¹⁰ vielä vähän alemmas sovelluksen syötteessä (Kettunen 2022) ja katsomme vielä seuraavan jakson Netflixistä. Dopamiini ei palkitse meitä siitä kun asiat ovat hyvin, vaan siitä että *tavoittelemme* jotain lisää (Stammeier 2019).

Vaikka sovellusaddiktio tuntuisi itsestä harmittomalta, riippuvuus tuottaa aivoissa pysyviä muutoksia. Riippuvuuden myötä tarvitsemme yhä vahvempia dopamiinin lähteitä tunteaksemme mielihyvää, sillä vähemmän dopamiinia tuottavat vanhat ilonaiheemme eivät enää aiheuta samalla tavalla iloa. Tämän lisäksi herkistymme kivun ja epämukavuuden kokemukselle. (Lembke 2021, 47-68.)

¹⁰ Skrollaus, sovelluksen tai sivun liu'uttaminen sormella ylhäältä alas, on termi jolle ei ole vielä suomenkielistä vastinetta. Tämän ylhäältä alas pyyhkäisevän sormen liikkeen on epäilty itsessään olevan aivoille dopamiinia tuottava ele (*Tristan Harris Congress Testimony: Understanding the Use of Persuasive Technology* 10.04.2023).

Riippuvuuden myötä pitkäkestoinen keskittyminen isoihin kokonaisuuksiin vaikeutuu (Waters 2021). Alamme suosimaan välitöntä mielihyvää viivästetyn mielihyvän sijaan - vaikka jälkimmäinen olisi hyödyllisempi¹¹. Jos valinnanvarana on saada pienempi rahasumma tänään tai isompi rahasumma viikon päästä, suurempi osuus addikteista verrattuna ei-addikteihin valitsee välittömän edun pienemmästä rahasummasta välittämättä (Bickel & Kowal & Gatchalian 2006; Lembke 2021, 102-105).

Puhutaan vielä yhdestä aiheesta ennen kuin palataan suoraan podcasteihin. Kirjoitushetkellä vuonna 2024 joka neljännellä suomalaisella on työuupumus tai kohonnut riski työuupumukseen. Alle 36-vuotiailla työuupumus on kaksi kertaa todennäköisempää kuin viisi vuotta aikaisemmin. (*Työterveyslaitos* 2024.)

Työuupumuksen riski on ollut jyrkässä kasvussa. Vuonna 2018 vakavan työuupumuksen riski oli naisilla 19% ja miehillä 11%, ja vuonna 2013 vastaavat luvut olivat kaksi kertaa pienemmät. (Pölkki 2020.)

Suomessa, kuten muissakin jälkiteollisissa maissa, fyysiset, mekaaniset sekä toisteiset työtehtävät ovat laskussa. Sen sijaan aivoille kuormittavampi asiakaspalvelutyö ja tietotyö on yleistymässä. Kognitiiviset häiriöt ovatkin kasvaneet työuupumusoireissa (*Työterveyslaitos* 2024).

Taloukasvu ja hyvinvointi kulkivat Suomessa käsi kädessä aina sotien jälkeisestä ajasta 1980-luvun loppuun saakka, kunnes 1990-luvun laman myötä taloukasvun ja hyvinvoinnin kehitykset erkaantuivat toisistaan (Hoffgren 2011; *Lounaistieto* 2022).

¹¹ Ilmiötä kutsutaan englanniksi nimellä *delay discounting* ja siihen vaikuttavat addiktion lisäksi muutkin tekijät, kuten resurssien niukkuus ja elinympäristön epäluotettavuus. (*Lembke 2021, 102 & 194-197.*)

Tutkijatohtori Johanna Vuorelma tulkitsee yhteiskunnan kiihtymistä tutkinutta Hartmut Rosaa näin:

[--] modernin ajan paradoksi on juuri se, että teknologinen kehitys ei ole lunastanut optimistista lupasta vapaa-ajan ja hyvinvoinnin lisääntymisestä. Sen sijaan teollistuneiden yhteiskuntien kansalaiset ovat ajautuneet uuvuttavaan todellisuuteen, jossa kilpailu, loppuun palaminen, mielenterveyden ongelmat ja vieraantumisen kokemukset ovat yleisiä.

(Vuorelma 2022)

2.2 Houkutusten niputus

Kuvittele: olet herännyt aamukuudelta. Tarkastanut heti sängystä työsähköpostisi ja vastannut niihin jo aamukahvilla. Viideltä illalla pääset lopettamaan työt ja kaikki mitä halajat on rojahtaa sohvalle puhelin kädessä. Tiskit pitäisi tiskata. Siivota kämppä. Tehdä ruokaa. Tunniksi vierähtänyt facebookin selaushetki ei ole parantanut tilannetta. Olo on vielä tyytymättömämpi ja nälkäisempi, sohvalta nouseminen tuntuu mahdottomalta. Mikä avuksi? Ehkä jonkun podcastin kuuntelu tekisi mahdolliseksi sohvalta nousemisen ja ruoanlaiton aloittamisen?

*Auta Antti!*¹² on sarja, joka sai minut viimeistään heräämään podcastien kuuntelun ja kotitöiden yhdistelmän auvoon. Oli kevät 2019 (tiedän, en ole ollut mikään edelläkävijä), asuin ensimmäistä kertaa yksin yksiössä ja tarvitsin mielelläni henkistä seuraa yksin kotona olemiseen. Podcastien vaihtoehtona olivat tuntien mittaiset puhelut.

¹² *Auta Antti!* katosi suoratoistopalveluista Antti Holman omasta tahdosta. Holma on kertonut olevansa pettynyt, että hän suostui tekemään sarjan niin halvalla kertakorvauksella, eikä hän myöhemmin hyötynyt siitä taloudellisesti mitenkään, vaikka se sai suursuosion ja määritti Holman kuvaa suomalaisten silmissä (*Kirjoittamisesta* 48/53, 48:16-56:27)

Seuraavassa asunnossa minulla kesti noin puoli vuotta asentaa eteisen antiikilamppu, kunnes lopulta tein sen Elsa Ojalan *Oli pitkä yö* -radioesseen vauhdittamana. Monta kuukautta vältelty askare muuttui syväkeskittyneeksi flow-tilaksi. Muistan myös *Riku Rantala: M/S Mystery* -sarjan, jonka avulla vietin kokonaisen viikon suursiivoten kotini jokaisen nurkan - ihan vain, jotta sain tekosyyyn kuunnella koko sarjan putkeen.

Omista ja ystäväieni kokemuksista huomaan, että usein arkiset toimet tuntuvat *mahdottomilta*, tai ainakin niitä venyttää viimeiseen tappiin asti, ennen kuin päättää laittaa podcastin pyörimään ja sen tuoman innon varjolla nostaa itsensä sohvalta ylös.

41% suomalaisista tekee kotitöitä podcasteja kuunnellessaan (*Nepa 2023*). Kotitöiden rooli toistuu lukuisissa podcastien kuuntelutottumuksia käsittelevissä tutkimuksissa (Heshmat & Yang & Neustaedter 2018, 69; Perks & Turner 2019, 105; Vanha-Aho 2024, 26-29). Kotitöitä suosituimpi ajanviete podcasteja kuunnellessa on ainoastaan autolla tai julkisilla liikennevälineillä matkustaminen, joka usein saa myös uudet ihmiset podcastien pariin (Perks & Turner 2019, 105). Podcastit kulkevat ihmisillä mukana arjessa (Töllinen 10.10.2024).

Arjen askareiden ja podcastien yhdistelyssä yksi taustalla olevista syistä on tehdä tylsistä ja toisteisista tehtävistä mielenkiintoisempia: eräänlaista pakoa arjesta siis (Heshmat & Yang & Neustaedter 2018, 69). Tiskaus ja ruoanlaitto sujuu miellyttävämmiin, kun samanaikaisesti voi kuunnella uutisanalyysyjä, julkkisjuoruja tai verta hyytäviä tarinoita. Pelkän kuuloaistin kautta nautittava podcast jättää silmät ja kädet vapaaksi mekaanisille tehtäville, ja erilaiset kuuloke- ja kaiutinvaihtoehdot mahdollistavat kotona hääräilyn kuuntelun keskeytymättä. Median ja askareiden yhdistely saa tutkitusti ajan kulumaan nopeammin ja nautinnollisemmin (Chinchanachokchai & Duff 2015).

Podcasteja kuunnellaan myös itsenäisten urheilusuoritusten yhteydessä, parantaen motivaatiota silloin kuin muita ihmisiä ei ole läsnä pitämässä seuraa (Heshmat & Yang & Neustaedter 2018, 70).

Podcastien ja arjen askareiden yhdistelyyn liittyy Katherine Milkmanin kehittämä termi *Temptation Building* (Milkman & Minson & Volpp 2014). Tämä *houkutusten niputus*¹³ on tietoinen taktiikka, jossa välittömästi mielihyvää tuottava tekeminen yhdistetään velvollisuuteen, jossa hyödyt tulevat vasta viiveellä. Milkmanin ja kumppaneiden alkuperäinen tutkimus koski sitä, voiko audiokirjojen kuunteleminen kuntosalilla parantaa kuntoilumotivaatiota, mutta hän itsekin laajensi taktiikan koskemaan myös muita vastaavia tilanteita. (Milkman & Minson & Volpp 2014.)

Kun mietimme aikaisempaa lukua riippuvuuden vaikutuksesta aivojemme toimintaan, tuntuu varsin ymmärrettävältä että olemme ottaneet haltuun podcastien kuuntelun välineenä arjen askareiden suorittamiseksi. Sovellusten kautta dopamiinikoukuttuneet aivomme kaipaavat jatkuvasti välitöntä mielihyvää. Jos imurointi tai juoksulenkillä lähtö ei tunnu palkitsevan tarpeeksi nopeasti, vaikka pidemmällä tähtäimellä ne lisääisivät hyvinvointia, motivaatiotaan voi lisätä kuuntelemalla samalla koukuttavaa podcastia, joka palkitsee kuulijansa välittömästi.

2.3 Dopamiinikulttuuri

No onko se sitten selviö, että aivomme ovat ohjelmoituneet nopean mielihyvän tavoittelijoiksi? Ovatko ihmiset nykyään vain laiskoja ja heikkoja kun eivät pysty selättämään dopamiiniriippuvuuttaan? Maailmanlaajuisen sovellusriippuvuuden taustalla on liiketoimintamalli, joka perustuu käyttäjien huomion pitämisellä sovelluksissa mahdollisimman usein ja kauan (*Tristan Harris Congress Testimony: Understanding the Use of Persuasive Technology* 10.04.2023).

¹³ Suomennos minun

Palataan aiemmin mainittuun hetkeen kun pitkän päivän jälkeen saavut kotiin ja rojahdat sohvalle ennen ruoanlaittoa. Ajatuksenasi on selata puhelinta vain viisi minuuttia, mutta kahden tunnin jälkeen olet katsonut montasataa instagramkelaaja olosi on varsin tyytymätön, uupunut ja vieläkin nälkäisempi kuin kaksi tuntia aikaisemmin. Mitä on tapahtunut? Aivosi ovat joutuneet eräänlaisen supertietokoneen kohteeksi (mt. 02:25-02:40).

Sillä hetkellä kun aloitat sosiaalisen median selaamisen, digitaalinen näköisversio sinusta aktivoituu someyhtiön serverin sisällä¹⁴. Näköisversioosi on tallennettu aikaisemmat klikkauksesi, kirjoituksesi ja tykkäyksesi: kaikki tieto, jota yhtiö on kerännyt käyttäytymisestääsi heidän palveluissaan: Näköisversion avulla algoritmit pystyvät ennustamaan ja tarjoamaan sinulle juuri sitä sisältöä, joka pitää sinut kaikista pisimpään sovelluskoukussa. (mt. 02:25-03:30; Hari 2022, 155.)

Mitä kauemmin viivyt sovelluksissa, sitä enemmän ne keräävät sinusta tietoja ja sitä tarkemmaksi digitaalinen profiilisi kehittyy (*Tristan Harris Congress Testimony: Understanding the Use of Persuasive Technology* 10.04.2023).

Algoritmit eivät ainoastaan tiedä jo olemassaolevia mieltymyksiämme - ne ennustavat mitä seuraavaksi haluamme (Zuboff 2019). Mikä saa sinut vihaiseksi, oletko ostamassa autoa, haluatko lapsia, oletko eroamassa, onko läheisesi juuri kuollut, mitkä ovat poliittiset mielipiteesi ja mitä yrityksiä lähelläsi sijaitsee (Jalonen 2017)?

Kaikki tämä tuo tulovirtaa someyhtiöille, sillä sen lisäksi että mainostajat maksavat yhtiöille jokaisesta somessa käyttämästäsi sekunnissa, yhtiöt saavat rahaa myös myymällä henkilökohtaista dataasi suoraan kiinnostuneille mainostajille (Hari 2022,

¹⁴ Entinen Googlen työntekijä, nykyinen inhimillisemmän teknologian puolestapuhuja Tristan Harris nimittää tätä digitaalista näköisversiota eräänlaiseksi Voodoo-nukeksi (Harris 2019).

154-159). Näin ollen henkilökohtaisesta datastamme on tullut aikamme merkittävintä kauppataivaraa¹⁵ (Zuboff 2019).

Aiheet, jotka herättävät suuria tunteita, saavat ihmiset viettämään enemmän aikaa sovelluksissa (*Tristan Harris Congress Testimony: Understanding the Use of Persuasive Technology* 10.04.2023, 8:33-12:10). Ja tässä algoritmeja ei ole luotu huomioimaan eettisiä kysymyksiä. Esimerkiksi Youtuben on tutkittu lisäävän radikalisoitumista ja ääriliikkeitä suosittamalla käyttäjilleen aina radikaalimpia ja totuudenvastaisimpia videoita aiheista, joista he ovat kiinnostuneita (Haroon et al 2023).

Sovellusriippuvuuden muodostumista ei edesauta se, että Suomessa, kuten muissakin pitkälle digitalisoituneissa maissa, valtioiden palvelut, pankkipalvelut, julkisen liikenteen käyttö ja peruskoulutus ovat siirtyneet digilaitteiden ja digipalveluiden varaan. Samaan aikaan valtiot eivät ole pystyneet rajaamaan eettisiä reunaehtoja teknologiayhtiöiden toiminnalle, ja vapaa pelikenttä on mahdollistanut teknologiayhtiöiden vallan kasvun valtioihin rinnastettaviksi toimijoiksi (Hallamaa 2024).

Yhteiskunnan rytmin kiihtyminen näkyy myös kulttuurissa (Rosa 2013, 38). Kollektiivinen mielipide ja havaintoni kertoo, että elokuvien ja sarjojen rytmi on kiihtynyt vuosikymmeneltä toiselle. Teknologiayhtiöiden vaikutus on myös vienyt kulttuurin yhä kiihtyvämmälle tasolle: ilmiö, jota musiikkitoimittaja Ted Gioia reflektoi esseartikkelissaan *The State of Culture 2024*.

Gioia kuvaa kulttuurin lyhytjänteistymistä eri osa-alueilla kolmen aikakauden kautta:

¹⁵ Henkilökohtaisen datan keräämistä ja hyödyntämistä kaupallisiin tarkoituksiin kutsutaan professori Shoshana Zuboffin kehittämällä termillä valvontakapitalismi (Zuboff 2019).

Hidas perinteinen kulttuuri, josta on siirrytty nopeaan moderniin kulttuuriin, josta on siirrytty dopamiinikulttuuriin. Tässä kaaviossa journalismi on muuttunut ensin paperilehdistä multimediaaliseksi ja sitten klikkiotsikoiksi. Videot ovat muuttuneet elokuvista videoiksi ja lopulta ultralyhyiksi reelsseiksi (suomennettu *keloiksi*). Musiikin kuuntelutottumukset ovat muuttuneet albumeista kappaleisiin ja lopulta tiktok-katkelmiin. (Gioia 2024.)

Gioia varoittaa, että lyhytjänteinen dopamiinikulttuuri ei välttämättä jää vain vuoden 2024 trendiksi, vaan sen vaikutus voi jatkua hallitsevana kuinka pitkään tahansa, sillä kyseessä ei ole muoti tai estetiikka - vaan aivokemialliset mekanismit (Gioia 2024).

Mielestäni on perusteltua tarkastella podcast-sarjojen menestystä osana kulttuurin lyhytjänteistymistä, etenkin kun niiden suosio korreloi pisteohjelmien suosion laskun kanssa. Vaikka sarjat voivat kokonaisuudessaan olla moninkertaisesti pidempiä kuin pisteohjelmat, sarjat lupaavat lyhyempää sitoutumista kerrallaan. Sarjan formaattiin on kirjoitettu lupaus lyhyemmin väliajoin toistuvasta jännittävästä lopusta, joka tarjoaa cliffhangerin kautta pakottavan tarpeen jatkaa seuraavaan jaksoon. Sarja tarjoaa koukuttumista, jonka voimalla voi jatkaa niin kauan kuin jaksoja on jäljellä.

Iida Vanha-Ahon *Why Do We Listen To True Crime Podcasts?* -opinnäytetyöhön osallistuva haastateltava kuvasi, kuinka hän jää koukuun true crimen aiheuttamaan jännitykseen, minkä takia hän kuuntelee monta jaksoa peräkkäin niin pitkään kunnes hänellä on jo ahdistunut olo (Vanha-Aho 2024, 21).

Koukuttumisen lisäksi sarjat tarjoavat ihmisille tutun konseptin jonka ääreen palata. Pisteohjelmien kanssa kuulija joutuu tekemään suuremman työn päättäessään, minkä ohjelman valitsisi, ja kun ohjelma päättyy on kuulija taas valinnanvaikeuden edessä seuraavaa ohjelmaa miettiessään. Tutussa sarjassa tyyli ja juontaja on tuttu, ja kuuntelija tietää jo valmiiksi pitävänsä ohjelmasta. Ylen audiosuunnittelun vastaava tuottaja Aino Töllinen vertaa sarjoja lempiruoan valintaan. Jos Butter Chicken on

lempiruokasi ja sitä on saatavilla, kynnyks kokeilla täysin uusia ruokia on paljon suurempi (Töllinen 10.10.2024).

Tuttuus viehättää ja voisin itse spekuloida tuttuuden suosimisen liittyvän myös tarjonnan runsauteen. Kun suoratoistopalvelut ovat täynnä erilaista sisältöä, eikä yksi ihminen millään ennäätä kuunnella kaikkea, millä perustein hän sitten valitsisi uusista teoksista juuri sen yhden johon investoida aikaa?

2.4 Kavereiden kesken

Dopamiinikulttuurin hyperlyhyeen, jatkuvaa dopamiinisyöttöä tavoittelevaan vaiheeseen päästäkseen podcastit ovat kuitenkin liian pitkiä ja monimutkaisia. Tässä piileekin podcastien mahdollinen vastavoima kiihtyvän kulttuurin ja maailman rytmissä.

Tasapainoisessa aivojen tilassa dopamiini saa meidät toimimaan tarpeidemme täyttämiseksi, ja kun toiminta on saavutettu, on pitkäkestoisempien mielihyvähormoneiden aika. Näihin kuuluu mielihyvähormoni serotoniini, sekä erityisesti läheisten ja rakkaiden ihmisten seurassa erittyvä mielihyvähormoni oksitosiini. (Stammeier 2019.)

Samalla tavalla kuin itse käytin aikoinaan podcasteja vaihtoehtona pitkille puheluille ystävien kanssa, läheisyyden tunteen saavuttaminen on yksi syy podcastien kuuntelun taustalla. Yksi keskusteluvetoisten podcastien vetoavista ominaisuuksista on tunne siitä, että voi olla osa ystävien kanssa käytyä keskustelua (Heshmat & Yang & Neustaedter 2018, 71 Perks & Turner 2019, 108-110).

Tutkimuksissa kuuntelijat puhuvat podcastien juontajista kuin ystävistään. *Most of the podcasts I listen to are actually the ones that have hosts where I feel like I could be friends*

with them in real life kertoo haastateltava Lisa Perksin ja Jacob Turnerin *Podcasts and Productivity* -tutkimuksessa (2019, 109).

Lisäksi keskusteluvetoisissa podcasteissa on nähtävissä päinvastainen trendi kuin muussa kiihtyvässä yhteiskunnassa: jaksot ovat pitkiä, jopa parin tunnin mittaisia, eikä nopeita leikkauksia ole juuri käytetty. Puheen vauhti saattaa toki joissakin ohjelmissa olla hengästyttävä. Jaksoissa saattaa olla paljon editoimatonta, informaatiolöysää sisältöä kuten rupattelua ja naureskelua. Jokaisen sekunnin ei ole tarkoitus tuottaa tiivistä informaatiota, vaan tuottaa hengailun tuntua.

Keskustelu- ja henkilövetoisten ”kaveripodcastien” kuuntelu on suurimmillaan 20-29-vuotiaiden keskuudessa (Töllinen 10.10.2024; Lahelma 10.10.2024). Sisältöjä kuunnellaan esimerkiksi videopodcastin muodossa Youtubesta, ja Ylekin on kehittämässä kaveripodcast-tarjontaa vahvemaksi (Töllinen 10.10.2024). Videopodcasteissa videota ei ole tarkoitus katsoa silmä kovana, mutta sen kautta voi välillä tarkkailla keskustelijoiden ruumiinkieltä tai nähdä miltä keskustelijat näyttävät (Lahelma 10.10.2024).

Pienikin ikäero voi olla ratkaiseva audion kulutustottumuksissa. Esimerkiksi minua vain 4,5 vuotta nuorempi pikkusisarukseni (26v) kuuntelee monta tuntia päivässä Youtuben videopodcasteja, kun taas minulle (30v) moinen sisältö tuntuu vieraalta ja olen sen sijaan käsikirjoitettujen ohjelmien ystävä. Aino Töllisen ja Anna Lahelman mukaan kokemukseni käy yksiin Ylen huomioiden kanssa. Yli 30-vuotiaat kuuntelevat lähtökohtaisesti enemmän tuotettuja, käsikirjoitettuja ohjelmia (Lahelma 10.10.2024; Töllinen 10.10.2024).

Podcastin juontajalla on suuri vaikutus siihen, minkälaisiin podcasteihin ihmiset tarttuvat (Heshmat & Yang & Neustaedter 2018, 71; Lin & Huang 2024; Töllinen 10.10.2024). Identifikaatio podcastin juontajaan edesauttaa podcastiin koukuttumista ja

parasosiaalisen¹⁶ vuorovaikutuksen syntymistä kuulijan ja juontajan välille (Lin & Huang 2024). Juontajalla valmiiksi oleva henkilöbrändi auttaa podcastin tavoitettavuutta, sillä ihmiset tarttuvat mieluummin sarjoihin, joiden juontajan tietävät jo etukäteen (Töllinen 10.10.2024).

Myös juontajan henkilökohtainen ja vilpitön kerrontatapa edesauttaa parasosiaalisen suhteen muodostamista (Marx et al 2021; Lin & Huang 2024; Perks & Turner 2019). Juontajan on kuitenkin parasta pysyä aiheessa. Henkilökohtaiset paljastukset, jotka menevät täysin ohi ohjelman aiheesta, eivät edesauta parasosiaalisen suhteen muodostumista (Lin & Huang 2024).

Voiko podcastien kuuntelu täyttää ihmisten sosiaalisia tarpeita? Vastaus: voi.

Stephanie Tobinin ja Rosanna Guadagnon *Why People Listen* -tutkimus tutki korrelaatioita podcastien kuuntelun ja psykologisten tarpeiden täyttymisen välillä. Vastaajat, joilla podcastien kuunteluun liittyi parasosiaalisia suhteita, raportoivat enemmän yhteisöllisyyden tunnetta kuin muut vastaajaryhmät. (Tobin & Guadagno 2022, 12.)

2.5 Keskittymisen ilo

Keskittymiskyvyn pirstaloitumisen vaikutus meihin ei ole ainoastaan hajamielisyys ja jatkuva somen selailu. Se vaikuttaa myös mahdollisuuteemme tuntea onnen ja tyytyväisyyden tunnetta. Pitkäjänteisen keskittymiskyvyn hallitseminen on avainasemassa, jotta voimme tuntea flow-tiloja. Tutkija Mihaily Csikszentmihalyin

¹⁶ Parasosiaalisella vuorovaikutuksella tarkoitetaan yksipuolista suhdetta, jota yleisön edustaja kokee mediassa esiintyvää henkilöä kohtaan. Esimerkiksi tv-sarjan katsoja voi kokea ikäänkuin ystävyiden tunnetta sarjan päähenkilöä kohtaan. (*Oxford Reference* 2024; Horton & Wohl 1956)

mukaan flow-tilojen säännöllinen kokeminen on oleellista ihmisen hyvinvoinnin kannalta (Csikszentmihalyi 2008).¹⁷

Flow-tila on syvä keskittymisen tila, jossa ihminen keskittyy parhaillaan käsillä olevaan asiaan. Kokemus ajan kulumisesta saattaa muuttua, ihminen voi unohtaa itsensä ja keskittyy koko aivokapasiteetillaan käsillä olevaan tehtävään. Flow-tilassa tekeminen tuntuu mielekkäältä, mutta pelkkä mieluisuus ei riitä. Tekemisen pitää olla tarpeeksi haastavaa, jotta voimme sitä tehdessämme ylittää itsemme ja oppia uusia taitoja (Csikszentmihalyi 2008, 71-93). Yksi ääriesimerkki flow-tilasta voisi olla kiipeilijän kokemus hänen noustessaan jyrkkää seinämää pitkin, mutta flow-tilojen ei aina tarvitse olla näin suureellisia. Esimerkiksi kirjaansa uppoutunut lukija saattaa hyvinkin olla flow-tilassa.

Palataan taas työpäivän jälkeiseen sohvalle rojahdukseen. Kaksi tuntia Instagram-kehoja on skrollattu läpi. Turtuneen nälän ohjaamana laitamme viimeinkin podcastin pyörimään ja alamme vastentahtoisena hommiin. Alkukankeuden jälkeen meistä alkaa tuntua, että olemmekin taas täytyvässä energiassa. Tiskit puhdistuvat, ruoka valmistuu ja kaiken lisäksi keittiökaapitkin tulee perinpohjaisesti siivottua. Olo on tyytyväinen ja uusi jaksokin on alkamassa - pitäisikö siivota vielä jotain lisää?

Omien kokemuksieni lisäksi kuuntelututkimusten tulokset tuottavat havaintoja, joista tulkitsemme flow-tilan olevan läsnä, vaikka flow-sanaa ei itsessään mainita tutkimuksessa.

Quality 'Alone' Time through Conversations and Storytelling -tutkimuksessa tutkijat erottivat kuuntelurutiinin, jossa kuuntelijoiden toiveena oli nimenomaan syventää ja juurruttaa kokemusta itsestään ja toiminnasta, jota samanaikaisesti harjoitti (Heshmat & Neustaedter & Yang 2018, 6g).

¹⁷ Vuoteen 1991 mennessä, kun Csikszentmihalyin läpimurtoteos *Flow - the Psychology of Optimal Experience ilmestyi*, ilmiötä oltiin tutkittu yli kolmekymmentä vuotta eri viiteryhmillä ympäri maailmaa (Hari 2022, 61-80; Csikszentmihalyi 2008, xi-8). Lähteenä käytetty kirja on vuonna 1991 julkaistun tekstin uudelleenjulkaisu.

Tutkijat käyttävät esimerkkinä tutkittavaa, joka kertoi nauttivansa yksin puutarhansa kitkemisestä, sillä se auttoi häntä kokemaan yhteyttä luonnon kanssa. Podcastien kuuntelu auttoi häntä keskittymään kitkentään useita tunteja kerrallaan, havahtuen vasta illan hämärtyessä. (Heshmat & Neustaedter & Yang 2018, 70.)

Toiset esimerkit edustivat podcastien kuuntelua muiden lempiharrastuksiensa kanssa: käsitöitä tehdessä ja tauluja maalatessa. Näissäkin tilanteissa podcastien kuuntelu syvensi kokemusta itsestä, ympäristöstä ja tekemisestä. (Heshmat & Neustaedter & Yang 2018.)

Etenkin juonelliset podcastit tarjoavat mahdollisuutta imeytyä tarinaan, jolloin ajantaju ja arkinen maailma hetkellisesti väistyy. Tarinaan keskittyessä fyysiset tehtävät sujuvat kuin hetkessä. (Vanha-Aho 2004, 27).

Erityisesti true crime -podcasteilla on kyky vangita ihmiset jännittävän tarinan pauloihin. *Why Do We Listen To True Crime Podcasts* -opinnäytetyössä haastateltava kuvaa seuraavaa:

Maybe excitement sounds too positive. I'm not jumping for joy in these tough topics, but maybe just the fact that it arouses someone's interest and so, and through that you get the feeling of concentration, and it then arouses well cannot say passion, but something like a sense of interest and that I want to know more about it.

(Vanha-Aho 2024, 21)

Mielenkiintoista on, että Vanha-Ahon haastateltava kuvaa valppaan ja virittyneen mielen edistävän nimenomaan keskittymisen tunnetta. Flow-tilan yksi edellytys on täysi keskittyminen käsillä olevaan hetkeen (Csikszentmihalyi 2008, 53-54).

Täyden keskittymisen lisäksi kokemus uusien asioiden oppimisesta on yksi keskeisistä elementeistä, jotka voivat edesauttaa flow-tilan syntyä. Toinen usein toistuva elementti on hallinnan tunteen kokeminen suhteessa ympäristöön. Tästä dramaattisen esimerkin tarjoavat purjehtijat ja vuorikiipeilijät, mutta hallinnan tunteen ei tarvitse mennä näin äärimmäisyyksiin. (Csikszentmihalyi 2008, 49-66.)

Ehkä podcastien ja arjen askareiden flow-tiloja edesauttava luonne liittyy juuri tähän: voimme oppia uutta tai seurata ennenkuulematonta tarinaa samalla kun harjoitamme hallinnan tunnetta suhteessa kotiin, jota siivoamme, tai autoon, jota ajamme. Kuuntelun ja tekemisen suhde haastaa aivojamme juuri tarpeeksi paljon, jotta meidän täytyy antaa tilanteelle täysi keskittymiskykymme.

Kenties, etenkin nykyihmisellä, pelkkä rikkaruohojen kitkentä ei haasta informaatorikkaaseen ympäristöön tottuneita aivojamme tarpeeksi, jotta pääsisimme flow-tilaan pelkästään sen avulla. Mutta kun yhdistämme mekaaniseen mutta mieleiseen tekemiseen aivoja stimuloivan podcastin, jonka avulla aivomme ovat koko ajan uuden oppimisen kynnyksellä, tehtävä vaikeutuu ja pääsemme helpommin tilaan, jossa aika menettää merkityksensä ja tekeminen muuttuu mielekkääksi yksittäisten helmien ketjuksi.

Mihaly Csikszentmihalyin mielestä arjen onnellisuutta voi lisätä *muuttamalla tylsät rutiinit tarkoituksenmukaisiksi ja nautinnollisiksi* (Csikszentmihalyi 2008, 40). Voisiko podcastien kuuntelua pitää lääkkeenä nykyajan keskittymisen ongelmiin ja keinona lisätä onnellisuutta tuovia flow-tiloja?

Why People Listen -tutkimuksessa vastaajat, jotka kuuntelivat enemmän podcasteja kuukaudessa, raportoivat enemmän merkityksellisyyden tunteen kokemusta kuin vähemmän podcasteja kuuntelevat. Vuosia kestävä podcastien kuuntelu korreloi myös pienemmän älypuhelinriippuvuuden kanssa. Tutkimus toteaa, että podcastien

kuuntelun vaikutusta merkityksellisyyden tunteeseen on jotain, jota soisi tutkittavan lisää. (Tobin & Guadagno 2022, 12.)

TOINEN TUOTANTOKAUSI

Koukutuksen keinot

3.1 Ensimmäiset 120 sekuntia: *Taylor Swift, minun versio*

Sarjan tekijän tarkoitus on koukuttaa. Käytössä olevat keinot eivät ole yhtä manipulatiiviset kuin teknologiayhtiöillä, mutta tarkoitus on samankaltainen.

Myös Ylen podcast-tarjonnan kokonaissuunnittelussa koukutuksella on merkittävä rooli, ja tämä rooli on kasvanut viimeisen kolmen vuoden aikana, kun podcastien julkaisusuunnittelua on keskitetty ja kehitetty. Ennen julkaisusuunnittelun keskittämistä, *sarjoja julkaistiin silloin kun ne sattuivat valmistumaan* ja kaikki jaksot julkaistiin lähtökohtaisesti kerralla. (Töllinen 10.10.2024.)

Nykyisin Ylen podcast-sisältö voidaan jakaa kahteen eri kategoriaan: katalogijulkaisut, joissa yhden tuotantokauden kaikki jaksot julkaistaan kerralla, sekä jatkuvat sarjat, joista julkaistaan yksi tai useampi jakso joka viikko. Jatkuvat sarjat, kuten *Elävä Historia* tai *Viki ja Köpi Podcast*, sitouttavat kuulijoita moninkertaisesti pidemmiksi ajoiksi kuin katalogijulkaisut, ja julkaisuratkaisuissa onkin siirrytty yhä enemmän jatkuvien sarjojen suuntaan. (Töllinen 10.10.2024.)

Jatkuvien sarjojen osalta yleisön koukuttaminen perustuu rutiiniin. Kuuntelijat tietävät, että *Elävä Historia* -jaksot julkaistaan maanantaisin ja *Viki ja Köpi Podcast* perjantaisin. Uusien jaksojen kuuntelu tulee viikoittaiseksi osaksi ihmisten arkea ja luo

jatkuvaa asiakkuutta. Kertaluontoisesti julkaistavien sarjojen tenho perustuu *bingetyspotentiaaliin*: kuulijalla heräävään haluun ahmia koko sarja kerralta. Toisaalta kertaluontoisesti julkaistavien sarjojen haasteena on se, että kuulijoiden löytäminen on huomattavasti hankalampaa kuin jatkuvilla sarjoilla, joiden konseptit ovat yleisölle tuttuja. (Töllinen 10.10.2024.)

Kuulijan koukuttamista pohdittiin paljon *Taylor Swift, minun versioni* -sarjan dramaturgisessa kehittämisessä, johon osallistuivat pitkin prosessia ohjaaja-käsikirjoittaja Laura Palanne, dramaturgi Iira Halttunen, tilaaja Juha-Pekka Hotinen sekä äänisuunnittelija-minä. Sarjan käsikirjoitusta koostettiin palapelin lailla leikaten Lauran kirjoittamia ja tulostamia tekstiliuskoja pienemmiksi palasiksi ja teippaamalla niitä uudestaan yhteen.

Ensimmäisen jakson ensimmäiset sekunnit ovat hyvin kriittisiä. Alussa on tärkeä antaa tietoa sarjan tyylistä, juontajista, rytmistä ja tunnelmasta. Kuulijan pitäisi nopeasti saada tietää, mitä sarjaa hän on alkanut kuunnella ja miksi hänen pitäisi kuunnella sitä pidemmälle. Siinä missä puheohjelmia kaipaava radion kuuntelija ei käytännössä voi vaihtaa kanavaa paremman ohjelman perässä⁸, suoratoistopalveluissa podcastin vaihtaminen toiseen onnistuu sekunneissa.

Suoratoistopalvelusta podcastin valinnut kuulija arvioi, onko tämä podcast todella sitä, mihin hän aikoo aikaansa seuraavaksi käyttää. Sopiiko se hänen mielentilaansa, voiko sitä kuunnella siinä tilanteessa missä hän on: ruuhkabussissa tai tiskivuorten keskellä. Onko äänenlaatu tarpeeksi hyvä? Onko kerronnan tyyli selkeä ja kiinnostava? Onko kertojan ääni miellyttävä? Pääseekö tarinaan mukaan ensimetreiltä?

⁸ Suomen radioaalloilla säännöllisiä puheohjelmia tarjoaa käytännössä vain Yle Radio 1 ja sekin musiikkiohjelmien lomassa. Yle Puhe -kanava lopetettiin tammikuussa 2024 (Gustafsson 2023)

Taylor Swift - minun versioni -sarja alkaa jyrinällä, konserttiyleisön huudolla ja Taylorin kuunnelluimman hitin¹⁹ *Cruel Summerin* live-versiolla. Pian selviää, että sarjan puhujina on faktainformaatiota esittävä perinteinen kertojaääni (*Tiedetrippi*-podcastista tunnettu Henry Tikkanen) sekä henkilökohtaisesta tulokulmasta ammentava Laura. Eikä siinä vielä kaikki - Laura keskeyttää Henryn ja kertoo, että hänen tulokulmansa on tärkeämpi. (*Taylor Swift, minun versioni* 1/6, 00:00-01:04.)

Ensimmäisen minuutin ajan tunnelma on iso ja eepinen, mutta ensimmäinen ristiriita on tulossa. Laura kertoo, että hänen ensimmäinen viestinsä Taylorista oli *miks Taylor Swift on niin vitun pirtee*. Vaikuttaa siltä, että Lauran ja Taylorin alkumetrit eivät ole lähteneet niin ruusuisesti. (mt. 01:33-01:42.)

Tämän jälkeen tarina kelautuu alkuun ja Laura alkaa kertoa omaa versiotaan Taylorin lapsuudesta. Tässä kohtaa, kahden minuutin kohdalla, tarkoitus on, että rauhoittuminen Taylorin lapsuuden äärelle saisi ihmiset syventymään pitkäjänteisemmin kuunteluun ja tämä lopulta saisi heidät koukkuun. (mt. 01:42-02:05.)

Varsinkin introa tehdessä meitä kannustettiin nopeisiin, mukaansatempaaviin leikkauksiin. Alusta oli monta versiota, ja viime metreillä sarjaan päätyneestä aloituksesta hiottiin vielä viimeiset "löysät sekunnit" pois, jotta kuulijalla olisi aina jokin seuraava asia, johon tarttua - kunnes tempo sitten rauhoittuu ja tarina alkaa.

Äänisuunnittelijana ja sarjan aloituksen satoja kertoja kuulleena on hankala itse arvioida, kuinka sarjan intro onnistui vangitsemaan kuulijansa. Mielestäni aloitus onnistui lyhyessä ajassa esittelemään sarjan pääelementit. Pieni epävarmuus jäi kalvamaan siitä, oliko alku vähän liian sekava, ja olisiko siitä pitänyt karsia jotain pois.

¹⁹ 7.10.2024 klo 11.48 *Cruel Summer*-kappaletta on kuunneltu pelkästään Spotifystä 2 512 312 833 kertaa

Tätä komppaa Jodelissa anonyymien keskustelijan esittämä kommentti:

Pakko sanoa on ollut alkuun melko raskasta kuunneltavaa kaikkine taustapimputuksineen ja ajallisina loikkina

Sama kirjoittaja oli kuitenkin myöhemmin kirjoittanut ketjuun:

Käännän kelkkani täysin alkuperäisestä vastauksestani. Hyvä, reilusti kriittinen, Swiftien äänellä, laadukkaasti tehty²⁰

Ylen tutkimus- ja analytiikka-asiantuntijoilla on tietenkin tarkkaa tietoa, milloin jonkin sarjan aloittaneet kuulijat ovat jättäneet kuuntelun kesken. Haastattelen asiakkuusasiantuntija Anna Lahelmaa, joka työskentelee Ylen kuuntelutilastojen parissa.

Taylor-sarjan ensimmäinen jakso on 10.10.2024 käynnistetty 6457 kertaa. Tilastot paljastavat, että yksi kolmasosa käynnistäneistä kaikkooa sarjan ensimmäisen kahden minuutin aikana. Tämän jälkeen jäljelle jääneet kaksi kolmasosaa kuuntelijoista ovat melko lailla kuunnelleet jakson loppuun asti ja suurin osa heistä on jatkanut toiseen jaksoon, jota on käynnistetty vastaavasti 4031 kertaa. (Lahelma 10.10.2024.)

Taylor-sarjan kuuntelutilastot ovat varsin tyypilliset siinä mielessä, että alkumetreillä tapahtuva kuulijoiden notkahdus on varsin yleistä. Ihmiset kokeilevat uusia ohjelmia, ja päättävät nopeasti jatkavatko vaiko eivät. Sarjan *pito*, eli kyky pitää kuulijansa, vaikuttaa tilastojen valossa olevan melko hyvä, jos tarkastellaan kuulijoita jotka ovat

²⁰ Lainaukset Jodelista ovat peräisin kahdesta kuvakaappauksesta, jotka Laura Palanne on ottanut anonyymistä Jodel-keskustelusovelluksesta. Kuvakaappaukset on lähetetty minulle WhatsAppissa 20.08.2024 klo 16.09.

jääneet kuuntelijoiksi ensimmäisen kahden minuutin jälkeen. (Lahelma 10.10.2024.)
Kolmas jakso on käynnistetty 3834 kertaa, neljäs jakso 3266 kertaa, viides jakso 3110 kertaa ja kuudes jakso 2916 kertaa.

Ensihetket uuden ohjelman parissa ovat ratkaisevan tärkeitä kuulijan säilyttämisen kannalta. Kuuntelun jatkamisesta tai lopettamisesta tehdään usein päätös alle minuutissa. Tämän jälkeen seuraavaksi ratkaiseva hetki on ensimmäisen ja toisen jakson taite - jatkaako kuulija toiseen jaksoon? Kolmannen jakson kohdalla kuulija on yleensä sarjan mukana ja kuuntelee tyypillisesti sarjan loppuun asti. (Lahelma 10.10.2024.)

Sarjan *pidossa* tapahtuu kuitenkin aavistuksen suurempi notkahdus kolmannen jakson käynnistyksen sekä neljännen jakson käynnistyksen välillä. Kolmas jakso on täynnä varsin painavia tapahtumia, kuten seksuaalisen väkivallan mainintaa ja Taylorin hermoromahdusta, ja jakso päättyy Lauran välirikoon Taylorin kanssa.

Tekijöinä meillä oli ajatus, että kolmannen jakson jälkeen kuulija kokisi *pakkoa* jatkaa neljänteen jaksoon, niin intensiiviseksi tunnelma käy, mutta aavistuksen korkeampi määrä kuulijoita onkin jättänyt ohjelman kesken suhteessa muutoin melko tasaiseen pitoon. Ovatko kuulijat tarvinneet hengähdystaukoa painavien teemojen jälkeen? Onko kasvanut synkkyys ja kriittisyys Tayloria kohtaan vaikuttanut haluun jatkaa kuuntelua?

3.2. 50 bittiä sekunnissa: *Naisen Kosto* ja *Riku Rantala: M/S Mystery*

Vertailun vuoksi katsotaan seuraavaksi tarkemmin kahta ensimmäistä minuuttia hyvin eri tyyლისistä lempisarjoistani *Naisen Kosto* ja *Riku Rantala: M/S Mystery*.

Naisen Kosto on asiantuntijahaastatteluita sisältävä draamakomedia, jossa päähenkilö Saila hylkää lammasmaisen kiltteyden ja alkaa tasoittaa tilejä kaikkien häntä vastaan rikkoneiden kanssa. Kymmenosaisen sarjan on ohjannut Suvi Tuuli Kataja ja äänisuunnitellut Tuomas Skopa. Dramaturgeina on toiminut Suvi Tuuli Kataja ja Elli Salo. Litteroinnit olen tehnyt työryhmän luvalla, Yle Areenasta kuullun perusteella.

Naisen Kosto alkaa asiantuntija Elina Reenkolan puheenvuorolla:

Elina Reenkola: Patriarkaalinen yhteiskunta on niin pitkään, satoja vuosia, sortanut ja alistanut naisia, et ei oo todella ihme, että naiset haluaa kostaa. Se on aivan loogista.

(*Naisen Kosto* 1/10, 00:00-00:17)

Menevä funkahtava komppi alkaa, jakson nimi *Kiltit tytöt* esitellään, ja päähenkilö Saila pääsee ääneen. Taustalla kuullaan sarjakuvallisia ääniefektejä: auton kiihdytystä, miekan viistämistä ilman halki sekä muita pistemäisiä efektejä.

Saila: Lapsuudessa se meni niin, että oli olemassa ihanne kiltistä työstä... ja sitten minä. Mä vähänniinku katselin sitä ihannetta vierestä. Tai etäältä. Luokan ulkopuolelta, jossa mä olin rauhoittumassa erinäisistä syistä. muunmuassa siks että olin saanut raivokohtauksen luokassa. Kaatanut pulpetin, repinyt kaikki kouluvihkot riekaleiks, purruParkunuPilkannuKiljunuKironnuKirkunuKarjunuRähjänny ²¹... tällasta. Mutta mä sain silti kaikista aineista kiitettäviä. Sillon oli jotenki yhtäaikaa olemassa sekä kiltteys että raaka raivo. Mitä helvettiä mulle tapahtu?

(mt. 00:26-01:07)

²¹ Typografia edustaa nopeasti peräkkäin leikattua listaa, jossa sanat on panoroitu vuoroin oikealle, vuoroin vasemmalle. Komediallinen äänisuunnittelun tehokeino, jota *Taylor Swift - minun versioni* -sarjassakin käytetään.

Naisen Kosto -sarjan aloitus kertoo, että kyseessä on komedia. Päähenkilö Saila on todella hauska, sen kuulee välittömästi pääosanäyttelijän Pirjo Heikkilän lakonisen vitsikkästä puhetyylistä. Komediallisuus ja kiinnostuksen herättäminen kumpuaa siitä, että kuulijan odotukset käännetään sekunti sekunnilta pääläelleen.

Kun sarjan otsikko *Kiltit tytöt* esitellään, kuulija voisi odottaa, että päähenkilö alkaisi puhua itsestään kilttinä tyttönä - mutta ei. Saila onkin kiltteyden ulkopuolella. Jopa aivan konkreettisesti koululuokan ulkopuolella, käytävällä. Eikä siinä vielä kaikki! Saila ylittää kauheudessaan kaikkien odotukset - hän on päätenyt käytävälle koska on *PurruParkunuPilkannuKiljunuKironnuKirkunuKarjunuRähjänny...* tällasta. (mt. 00:17-01:07.)

Sailan esittelyn jälkeen seuraa pieni suvanto. Pyörä menee kuulokuvan ohi, sarjakuvallisesti ihmisen suulla dubattu auto kiihdyttää - ja auto törmää Sailaan! Yliajo, julistaa äänisuunnittelu! Uusi, kiihkeä rytmi syntyy. Mieslääkäri sanoo, että Saila on onnekas kun selvisi niin vähällä. *Törkee mulkku!* kommentoi paras ystävä Mikko. (mt. 01:07-01:46.)

Juuuuhh..... Sanoo miespoliisi ja kiihkeä tempo törmää kuin seinään. Toimisto-atmo piippaa taustalla.

Miespoliisi:... *juu kato... näitä paikaltapakenijoitahan ei aina saa kiinni...*

Saila: *Aa... Niijoo. Tietysti.*

Miespoliisi: *mmm nii se on semmottist juuh.... tää on homman nimi joo...*

Saila: Se on homman nimi joo.

Miespoliisi: Semmottist se on... joo-o.

(mt. 01:46-02:06)

Naisen Koston äänisuunnittelu ja käsikirjoitus vilisevät yksityiskohtia ja nopeita leikkauksia. Temmolla leikitellään: välillä replikoidaan todella nopeasti ja välillä

huumori kumpuaa juuri äärimmilleen viedystä hitaudesta, kuten poliisiasemalla, jossa puolitoista minuuttia kestävän kohtauksen aikana poliisi ei saa sanottua juuri mitään järkevää (mt. 01:46-03:15).

Alussa selviää myös, että sarjassa kuullaan asiantuntijoiden puhetta: aloittaahan koko teoksen hyvin asiantuntijamainen ääni, joka kuuluu Elina Reenkolalle (mt. 00:00-00:17). Selviää myös, että Sailalla on paras ystävä nimeltään Mikke. Mikke on ainoa mies, joka on Sailan puolella, toisin kuin mieslääkäri ja miespoliisi, jotka eivät ota Sailan kokemusta tosissaan. (mt. 01:30-03:15.)

Sarjan koukuttamisen metodit tulee oman tulkintani mukaan tästä nopeasta, nokkelasta ja hauskaasta huumorista sekä Sailan yliajosta. Miksi joku ajoi Sailan päälle? Kuka tekijä oli? Miten Saila aikoo hakea oikeutta itselleen yliajon uhrina, etenkin kun viranomaiset eivät ota häntä tosissaan? Tähän tarinaan on kuulijan tulkintani mukaan tarkoitus jäädä koukkuun, jotta saisi tietää lisää.

Sarjan alku kertoo myös, että informaation ja vitsien tiheys on niin suuri, että parhaan kokemuksen saa, kun ei tee mitään muuta vaan keskittyy pelkästään ohjelman kuunteluun. Ainakin minun osaltani tämä huomio on linjassa koko sarjan kuuntelukokemuksen kanssa. Sarjan leikkaukset ja käsikirjoitus ovat niin täynnä huumoria, että huomion herpaantuessa monta vitsiä ja nokkeluutta ennättää mennä ohi.

Podcastien informaatiotiheyden ja multitaskaamisen keskinäistä suhdetta voi tarkastella ihmisen tiedonkäsittelykyvyn rajoitusten kautta.

Ihmisen aivoilla on rajallinen käsittelynopeus, jossa se voi käsitellä uutta informaatiota. Vaativille kognitiivisille toiminnoille, kuten lukemiselle tai

pianonsoitolle, tiedonkäsittelynopeuden enimmäisnopeus on tutkimusten mukaan enintään 50 bittiä sekunnissa. Englanninkielistä tekstiä lukiessa tämä vastaa noin kolmesataa (300) sanaa minuutissa tai viisi (5) sanaa sekunnissa²². (Markowsky 2024.)

Moni tietysti kokee voivansa halutessaan lukea nopeamminkin, mutta tutkimukset asiasta eivät anna armoa. Mitä nopeammin ihminen lukee ylitettyään tiedonkäsittelykykynsä rajan, sitä epätarkemmaksi jää luetun ymmärtäminen (Rayner et al 2016).

Silloinkin, kun keskitymme kognitiivisesti vaativiin toimintoihin kuten lukemiseen tai kuuntelemiseen, aistimme lähettävät meille jatkuvasti miljooneja bittejä tietoa ympäristömme ja kehomme tilasta, joista aivomme suodattavat meille olennaisimmat (Markowsky 2024).

Kokonaisuudessaan ihmisen tiedonkäsittelyn kapasiteetti on noin 120 bittiä sekunnissa, joista vaativaa huomiota edellyttämä tehtävä, kuten toisen henkilön puheen ymmärrys, vie 40-50 bittiä. Loput ympäristöön liittyvät ärsykkeet rekisteröityvät ylijäävällä tiedonkäsittelyn kaistalla. 120 bitin sisällä olisi teoriassa mahdollista ymmärtää kahden tai kolmen henkilön samanaikaista puhetta, mutta se edellyttäisi, että jätämme täysin huomioimatta henkilöiden ilmeet, eleet, piilotetut merkitykset, motiivit ja ulkomuodon. (Csikszentmihalyi 2008, 29.) Koska nonverbaalinen viestintä on osa viestintää, tosiasiallinen puheen ymmärrys siis heikkenisi.

Multitaskaaminen, jossa teemme monta kognitiivisesti vaativaa asiaa samanaikaisesti, heikentää muistia, uuden oppimista, ongelmanratkaisukykyä ja kuormittaa aivojamme enemmän kuin yhteen asiaan keskittyminen kerrallaan. Tämä johtuu osin

²² Suomen kirjakieltä lukiessa vastaava lukunopeus olisi kolme (3) sanaa sekunnissa, sillä englannin kielessä sanojen keskipituus on 5 kirjainta ja suomen kirjakielessä 8 kirjainta (Länsimäki 2002; Heikkinen & Lehtinen & Lounela 2001).

siitä, että aivot eivät todella osaa tehdä kognitiivisesti vaativia asioita samanaikaisesti, vaan ne joutuvat vaihtamaan nopealla tahdilla eri tehtävien välillä. (American Psychologist Association 2006; Madore & Wagner 2019; Hari 2022.)

Tutkimuksissa on saatu viitteitä siitä, että myös median kuluttaminen muiden toimien yhteydessä (“media multitasking”) heikentää kognitiivista suorituskkyä, vaikka se samalla lisää positiivisia tunteuksia (Voorveld 2011). Erilaisia tilanteita on kuitenkin niin paljon, että yleistystä on mielestäni vaikea tehdä.

On helppo ymmärtää, että podcastin kuunteleminen samalla kuin kirjoittaa opinnäytettä on aivoille uuvuttavaa multitaskaamista ja heikentää kognitiivista suorituskkyä. Aivojen tietojenkäsittelykyvyllä ei ole kapasiteettia yhdistää tekstin tuottamisen prosessia samanaikaiseen puheen ymmärtämiseen muuten kuin vaihtamalla jatkuvasti tehtävien välillä - mikä on todettu aivoille hyvin kuormittavaksi (Madore & Wagner 2019; Hari 2022, 42-60).

Podcastien kuuntelutottumuksia käsittelevät tutkimukset antavat ymmärtää monien ihmisten *kokevan*, että fyysisesti toisteisten, mekaanisten tehtävien tekeminen ja podcastien kuuntelu mahtuisivat monilla tiedonkäsittelyn rajojen sisälle ja auttaisivat tehtävien suorittamisessa (Heshmat & Yang & Neustaedter 2018; Vanha-Aho 2024).

Toisaalta Ylen asiakkuusasiantuntija, tutkimuksen ja tilastojen kanssa työskentelevä Anna Lahelma huomauttaa, kuinka ihmiset usein kaunistelevat omia tottumuksiaan, jos tutkimuksen asetelma sen mahdollistaa (Lahelma 10.10.2024).

Vuonna 2016 mukavaksi koettu puheen nopeus äänikirjojen lukijoilla tai podcastien puhujilla oli englannin kielellä 150-160 sanaa minuutissa (Rayner et al, 2016).²³ Rauhallisen puheen kuuntelu ei siis vielä haasta vaativan kognitiivisen

²³ Tämän saman nopeuden voi arvella pätevän myös suomen puhekielessä, sillä suomen puhekielen sanoilla on sama viiden kirjaimen keskiarvo kuin englannin kielessä (Tiittula, 1992).

tiedonkäsittelykykymme 50 bitin rajaa - kyse lienee siitä, minkätyyppistä muu oheistekeminen on.

Tilanteita on erilaisia. Nykyään olen mielestäni rutinoitunut autokuski ja usein kuuntelenkin podcasteja auton ratissa. Mutta viimeksi eilen ajaessani kaupungissa lokakuun kaatosateessa, säkipimeydessä ja myrskyssä, oli pakko jättää Iida Tikan *Mureneva maa* -podcast kesken ja kääntää koko keskittymiskyky haastavan ympäristön tarkkailuun.

Kokemusperäisesti esitän väitteen, että kuuntelun ja multitaskaamisen yhdistämiskykyyn liittyy ympäristön lisäksi olennaisesti podcastin tai audiosarjan rytmi. Rauhallisesti etenevää podcastia on helppo kuunnella muun mekaanisen tekemisen lomassa, sillä se jättää aivoille ilmatilaa ajatella tai tehdä muuta samalla. Nopeasti etenevää, taiteellista ja limittäin leikattua taideteosta ei välttämättä kykene kuuntelemaan samalla kun tekee jotakin muuta.

Tämä on seikka, jota mietimme paljon *Taylor Swift* - minun versiota tehdessämme. Ainakin paikoin tavoittelimme kiihkeän nykyläisen mukaista nopeaa audion leikkaustyyliä. Mutta onko sarja niin nopea, sekava tai runsas, että sitä ei enää voi kuunnella muun tekemisen lomassa? Karkottaako mahdollinen tiheäinformatiivisuus tuhansittain potentiaalisia kuulijoita? Vai toimiiko sarja myös muun tekemisen lomassa? Tällaista on tekijänä vaikea hahmottaa, sillä koska sarjan sisältö on tekijänä tuttua, oma informaation vastaanottokyky ei joudu testin alle työversioita kuunnellessa.

Mielenkiintoisesti ja etukäteisolettamani vastaisesti *Hooked on Audio* -tutkimus sai selville, että kyky tehdä muita askareita podcastien kuuntelun lomassa ei ollut olennainen tekijä siinä jäivätkö kuulijat koukuun podcastiin vai ei (Lin & Wang 2023, 12). Toisaalta oma kokemukseni sanoo, että jos aloittamani sarja ei ensimetreiltä vaikuta olevan sopiva sen hetkiseen kuuntelutilanteeseen, lopetan sen kuuntelun ja

vaihdan toiseen. Jos podcast vaikuttaa silti hyvältä, jatkan sen kuuntelua jossain toisessa paremmin sopivassa tilanteessa.

Myös Aino Töllinen toteaa, että runsaasti keskittymistä vaativat sarjat, joihin on vaikea päästä jyvälle, ovat asiakasnäkökulmasta haastavampia (Töllinen 10.10.2024).

Seuraavaksi siirrytään tarkastelemaan *Riku Rantala: M/S Mystery* -sarjan aloitusta²⁴. Kyseessä on true crime -sarja, jossa sarjan toimittaja Riku Rantala perkaa selvittämättömäksi jääneitä nuorten miesten katoamisia ruotsinlaivoilta. Sarjan on ohjannut ja käsikirjoittanut Elise Pietarila²⁵ ja ensimmäisen ja toisen tuotantokauden dramaturgina on toiminut Phuong Chu Suominen. Äänisuunnittelija on ensimmäisellä kaudella Katja Kostianen ja toisella ja kolmannella tuotantokaudella Karo Broman. Musiikista vastaa Tapani Kuusniemi, Yle Sounditiimi ja kolmannella kaudella myös Karo Broman.

Sarjan ensimmäisen tuotantokauden ensimmäinen jakso alkaa kauhuelokuvaan yhdistyvällä abstraktilla musiikilla ja kaukaisella räjähdyksellä. Hyvin läheltä äänitetty hiljainen ja vakava naisääni kertoo:

Tämä on tositapahtumiin perustuva dramatisoituja kohtauksia sisältävä äänitarina laivakatoamisista.

(Riku Rantala: M/S Mystery 1/8 kausi 1, 00:00-00:17)

Seuraavaksi puhelin tuuttaa. Olemme puhelinlinjalla ja odotamme että joku vastaa. Musiikki on jännittävä.

²⁴ Sarjan lainauksiin on lupa työryhmältä.

²⁵ Ensimmäisellä tuotantokaudella myös Phuong Chu Suominen

Jaana [vastaa puhelimeen]: *Jaana*

Riku: *No hei täs on Riku Rantala, toimittaja. Onks siel Jaana?*

Jaana [jännittyneenä]: *Joo.*

Puhelinlinjalla hiljaisuutta. Taustakolinaa.

Riku: *Tää saattaa nyt olla vähän tämmönen... yllättävä yhteydenotto, mutta... onks sun poika kadonnu Viking Isabellalla?*

(mt. 00:21-00:46)

Dramaattiset jouset ja torvet puhkeavat. Salapoliisisarjoista ja mysteereistä muistuttava tunnusmusiikki herää henkiin. Musiikin laantumisen jälkeen Riku Rantala esittelee itsensä ja rupeaa lokkien kirkumisen siivittämänä kuvailemaan tapahtumapaikkaa:

Riku: *Viking Isabella on lähdössä Helsingin Itäsatamasta. Laivan pituus on satakuusikymmentäyhdeksän pilkku neljä metriä. Leveys: kaksikymmentäseitsemän pilkku kuusi metriä. Ja suurin syväys kuusi pilkku neljä metriä. Nopeus: kaksikymmentäyksi ja puoli solmua tunnissa. Kannella kahdeksan, Viking Buffet, ensimmäinen kattaus tarjoillaan heti satamasta irtauduttua kello kahdeksantoista alkaen...*

(mt. 01:35-02:04)

M/S Mysteryn alussa on heti selvää, että kyseessä on jännittävä ja hyvin dramaattinen sarja. Äänisuunnittelu ammentaa klassisista kauhun ja trillereiden äänimaailmoista. Intro menee suoraan koko jakson dramaattisimpaan kohtaan: hetkeen jolloin Riku Rantala soittaa kadonneen pojan äidille. Puhelu antaa viitteitä, että olemme kuulemassa suoran käden tietoa, jota ei ennen ole kuultu. (mt. 00:00-00:46.)

Faktuaalisten väitteiden ja tapahtumien esittelyn lisäksi sarjan aloitus kertoo, että sen rytmissä on helppo pysyä mukana. Asioille otetaan aikaa. Sarjan tunnusmusiikkiin ilman muita ääniä tai puhetta käytetään 35 sekuntia. Tunnusmusiikin jälkeen Riku Rantala kuvailee pitkällisesti laivan mittoja - lukuja, jotka eivät varmasti kuulutena jää kenenkään mieleen. Mutta se ei vaikuta haittaavan kuulijoiden innostusta, sillä 10.9.2024 *M/S Mysteryn* ensimmäistä jaksoa on kuunneltu 324 608 kertaa. (mt. 00:46-02:04.)

Pitkä ajankäyttö tuntuu kertovan kuulijalle: Pysyt kyllä kärryillä, vaikka tekisitkin jotain muuta samalla. Me pidämme sinut tarinassa mukana. Kerronnan kuvaileva tyyli varmistaa että et tule putoamaan kelkasta (tai laivasta). *M/S Mystery* onkin erinomainen sarja kodin siivoukseen ja ruoanlaittoon, sillä sitä pystyy enimmäkseen kuuntelemaan muiden toimien ohella.

3.3. Samaistuttavuus ja selkeys

Kuuntelijat haluavat podcasteilta ennenkuulematonta tietoa, ja he toivovat podcastin juontajan olevan eräänlainen asiantuntija käsiteltävästä aihepiiristä. *Quality 'Alone' Time through Conversations and Storytelling* -tutkimukseen osallistunut haastateltava totesi, että jos podcastin välittämä informaatio on saatavilla internethaulla, hän ei ole kiinnostunut siitä. (Heshmat & Yang & Neustaedter 2018, 72.)

M/S Mysteryn tapauksessa asetelma on helppo ymmärtää - entinen rikostoimittaja ja kuuluisuuden henkilö Riku Rantala tutkii selvittämättömäksi jääneitä laivakatoamisia. Näiden nuorten katoamisiin Google ei anna vastausta.

Taylor Swift, minun versioni -sarjassa tiedon ennenkuulemattomuus liittyi Lauran rooliin näkökulmahenkilönä. Maailman googlatuimpana henkilönä²⁶ Taylorin narratiivi omasta urasta ja elämästään on tiukasti hänen ja hänen PR-koneistonsa hallussa. Lauran omaäänisten kertojan avulla Taylorin viralliseen tarinaan oli mahdollista liittää asiantuntevia näkökulmia, vivahteita, näkemyksiä ja otteita Taylorin virallisen tarinan ulkopuolelta.

Lauran hahmon läsnäolo tarinassa saattoi herättää myös samaistumisen, identifikaation tai parasosiaalisen suhteen muodostumisen tunnetta. Näitä seikkoja on kuitenkin vaikea tekijänä kontrolloida. Se, kehen ihmiset samaistuvat tai identifioituvat, ei ole aina niin suoraviivaista. Esimerkiksi miljoonat ihmiset²⁷ ympäri maapalloa samaistuvat miljardööri Taylor Swiftiin, vaikka hänen elämänsä ei muistuta kenenkään tavallisen fanin elämä. Sen sijaan kanssamme samankaltaiset ihmiset saattavat samaistumisen sijaan herättää vihan tunnetta ja voimakasta tarvetta erottautua heistä²⁸ (Figlio 2012).

Taylorin tarinaan rinnastuen Laura kävi läpi omaa kasvutarinaansa fanina ja taiteilijana. Lauran tarina oli tiukasti käsikirjoitettu heijastelemaan Taylorin tarinan vaiheita ja käänteitä. Laura ja Taylor kasvavat lapsuudesta nuoruuteen, löytävät varhaisen internetin yhteisöllisyyden, kokevat suurimmat haasteensa patriarkaalisen maailman kynsissä, tulevat poliittisesti aktiiviseksi, etäännyvät toisistaan ja lopulta kohtaavat Eras Tour -kiertueen uskomattoman humun keskellä.

Lauran hahmosta pyrittiin tekemään samaistuttava ja inhimillinen. Tähän edesauttoivat äänisuunnittelussa erilaiset äänenlaadut, kuten puhelun tai

²⁶ Pelkästään elokuussa 2024 Taylor Swiftiä haettiin Google-hakukoneesta 10 751 000 kertaa (*Glimpse* 2024).

²⁷ Yhdysvalloissa puolet koko aikuisväestöstä fanittavat Taylor Swiftiä (Dellatto 2023).

²⁸ psykoanalyysin kehittäjä Sigmund Freud kutsuu ilmiötä *pienten erojen narsismiksi* (Figlio 2012).

whatsapp-ääniviestin huononnettu äänenlaatu, sekä tunnustuksellisella sävyllä puhutut vapaat kerronnan osuudet²⁹ vastakohtana sanatarkasti käsikirjoitetulle ja studiolaatuiselle spiikkaustavalle, jolla Laura vei Taylorin tarinaa eteenpäin.

Lauran ajattelu kulkee alkujaksojen ihailevasta teinifanista kriittiseen milleniaaliaikuiseen, joten kriittisempi tulkinta Taylorista kehittyi sarjan kuluessa³⁰. Sarja käsitteli paikoin varsin painavia teemoja, kuten naisvihaa, seksuaalista väkivaltaa ja kapitalismikritiikkiä. Lauran hahmon tehtävä oli tehdä nämä teemat saavutettaviksi ja käsin kosketeltaviksi. Sanotaan, että on helppoa kirjoittaa vaikeaa tekstiä, jota kukaan ei ymmärrä. Vaikeampaa on muotoilla teoreettiset näkökulmat ja havainnot sellaiseen muotoon, että ne on mahdollisimman monelle ymmärrettäviä.

Taiteellisen opinnäytetyön ohjaaja, äänisuunnittelija Jani Orbinski oli erityisen ilahtunut Lauran tavasta googlata asioita pitkin ohjelmaa. Yleensä tämä toteutettiin Lauran off-the record mutinalla ja läppärin tai kännykän näppäimistön äänellä. Tällä taktiikalla pystyi ujuttamaan tiedonmurusia ohjelmaan ilman, että kaikkea faktaa tarvitsi selittää pitkällisesti. Kuudennessa jaksossa Laura googlasi esimerkiksi tietoja Taylorin problemaattisesta ex-poikaystävästä ja esiintymisasuista, joita halusi ostaa netistä. Demi.fi -sivuston kulttuurinen merkitys esiteltiin seuraavalla tavalla:

Näppäimistön ääntä

Laura: *Etsin Taylorin suomifaneja netistä*

Kertoja: *Demi.fi suljettiin vuonna 2021*

Laura: *Yle uutinen... [lukee ääneen] nuortenlehti demin keskustelupalsta todettiin kulttuurisesti tärkeäksi, nyt se on tallennettu kansalliskirjaston kokoelmiin!*

²⁹ Tunnustukselliset, vapaat puheosiot olivat erityisesti tuottaja-dramaturgi Juha-Pekka Hotisen peräänkuuluttama elementti. Viimeistenkin viikkojen ja päivien aikana vaihdoimme käsikirjoitettuja juonto-osuuksia vapaammin puhuttuihin versioihin.

³⁰ Kriittisyyden dramaturgisesta kaaresta myös hatunnosto Juha-Pekka Hotiselle

Kertoja: *Vuonna 2020 demillä oli 54 000 viikoittaista käyttäjää. Kansalliskirjaston Aija Vahtola totesi tallennettujen keskustelujen kuvaavan tyttöjen ja naisten maailmaa omintakeisella tavalla.*

(Taylor Swift, minun versioni 6/6, 03:30-4:10)

Ylen asiakkuusasiantuntijan Anna Lahelman mukaan suomalaiset yleisöt ovat aivan viime aikoina oppineet arvostamaan runsaasti äänisuunniteltua kerrontaa. Vielä muutama vuosi sitten kuuntelijatutkimuksissa toistui toive kuunnella pelkkää puhetta, oli se sitten asiapitoista tai viihdyttävää. *Ei mitään ylimääräisiä kilkkeitä!* Tämän kritiikin määrä on kuitenkin vähentynyt. Ilmiötä voi tarkastella myös siitä näkökulmasta, että äänisuunnittelun lukutaito (tai kuuntelutaito) on kehittynyt. (Lahelma 10.10.2024.)

Lahelma arvelee kuuntelumielityksen kehittymisen liittyvän true crime -genren valtavaan suosioon. True crimessa on jo pitkään käytetty monipuolisia äänikerronnan keinoja ja tarinallisuutta. Genre on löytänyt yleisönsä erinomaisesti, ja kenties suosionsa myötä se on perehdyttänyt uusia kuuntelijoita monipuolisen äänikerronnan ystäviksi. (Lahelma 10.10.2024.)

Käsikirjoitettu ja äänisuunniteltu tarinankerronta on podcastien laji, joka kiinnostaa tilastojen valossa erityisesti 30-40 -vuotiaita. Sitä nuoremmat suosivat niin sanottuja kaveripodcasteja ja reilusti yli 40-vuotiaat taas ajankohtaisohjelmia. (Töllinen 10.10.2024.)

Taylor Swift, minun versioni -sarjan läpi kulkeva äänisuunnittelullinen elementti oli rumpukompit tai biitit, jotka heijastelivat kutakin Taylorin musiikillista aikakautta.

Rumpujen äänilähteet vaihtuivat ensimmäisen jakson akustisista countryummuista kasarirumpuihin ja minimalistisiin rumpukonesoundeihin. Kompin tai biitin dramaturginen funktio oli pitää kuulijat hereillä ja kertoa että *nyt asiat etenevät*. Kompin tai biitin käytöllä voi myös liimata yhteen eri puolelle jaksoa ripoteltuja saman tarinallisen kuljetuksen osia³¹.

Biittien lisäksi tein harmonisia äänimattoja Taylorin kulloisenkin ajanjakson kappaleita digitaalisin keinoin uuttamalla. Äänimatot olivat abstrakteja, mutta heijastelivat alkuperäisten kappaleiden harmonisia rakenteita. Näiden äänimattojen käytöstä kävimme Lauran kanssa paljon keskusteluita: harmoniset rakenteet liimasivat hyvin tehokkaasti osioita yhteen ja loivat jännitettä, mutta niiden liallisella käytöllä oli puurouttava ja puuduttava vaikutus.

Saimme käyttää sarjassa 23 minuuttia Taylorin levytettyä musiikkia. Musiikkivalinnat olivat aina käsiteltäviltä levyiltä ja valitsimme kappaleita, jotka tukivat dramaturgista tarinankerrontaa mahdollisimman hyvin. Taylorista inspiroituneiden komppien ja äänimattojen käyttö liittyi myös tavoitteeseen säilyttää Taylorin henki ja kappaleiden tunnelma, vaikka kappaleiden minuuttirajoitus oli tarkka. Pumpaavan vaikutelman välittämiseksi kompit ja äänimatot jatkoivat kappaleiden maisemia ja mahdollistivat äänisuunnittelun pidemmät kaaret.

Äänisuunnittelun ja miksauksen lähtökohta oli kaiken runsauden keskellä säilyttää selkeys ja helppo kuunneltavuus. Puhe-elementit olivat aina pinnassa, ellei erityiset tehokeinot vaatineet toisin. Ohjelmassa ei kuulla kahta suulla tehtyä ääntä samaan aikaan: esimerkiksi Taylorin laulua ei voi olla päällekkäin Lauran tai kertojan puheen kanssa. Myöskään yksityiskohtaisia, pistemäisiä ääniä ei kuulla samaan aikaan puheen kanssa.

³¹ Kompin tai biitin käyttö tehokkaana äänisuunnittelun elementtinä pohjaa Laura Palanteen havaintoihin vuoden 2022 Prix Europa -katselmuksesta.

Puheen selkeys tekee ohjelmasta helposti kuunneltavan erilaisissa arjen tilanteissa ja erilaisilla välineillä. Se lisää myös esteettömyyttä erilaisille kuulijoille. En koe tekeväni taiteellisia kompromisseja rakentaessani äänisuunnitteluja selkeyden ja helpon kuuntelukokemuksen kautta, sillä vastaavalla tavalla rakennetut teokset miellyttävät myös minua itseäni. Aikaisemmissa teoksissani äänisuunnittelun selkeys korostuu erityisesti *Eläinharha* -radioesnessä, jossa tavoittelimme työparini Mia Takulan kanssa erityisen esteetöntä kuuntelukokemusta: vain yksi asia tapahtuu kerrallaan, vain vähän päällekkäisiä asioita.

3.4. Käänteet ja keinot: *Taylor Swift, minun versioni*

Sarjan jaksojen väliset käänteet olivat ensimmäinen asia, jota Yle halusi tietää ennen tilaamispäätöstä ja työsopimusta. Jaksojen teemoja ja ennen kaikkea jaksojen välisiä käänteitä hinkattiin jo joulukuussa 2023.

Onko sarjassa pakko olla joka jakson lopussa käänne? No tavallaan on, jos haluaa pitää enemmän kuulijoita mukana.

Koukuttavassa sarjassa dramaturgian ja tarinankerronnan täytyy toimia. Tarina, jännite ja käänteet pitävät kuulijan mielenkiintoa yllä. Äänisuunnittelu tukee jännitteen luomista ja kokonaisuuksien hahmotusta. Koko ajan pitää olla tunne, että kohta tapahtuu ja että on pakko kuunnella eteenpäin. Käänteiden voi ajatella *hyppyrinä*, joka sinkoaa kuulijan seuraavaan jaksoon.

Koska käänteet tarjoavat mahdollisuuden kurkistaa myös äänisuunnittelun keinoihin, tehdään pieni katsaus sarjan käänteisiin ja niitä tukeviin äänisuunnittelun elementteihin.

Ensimmäinen jakso loppuu äkkinäisesti koskettavaan tarinaan: paljastuu, että teini-Taylorilla ei ollut ystäviä ja hän kärsi yksinäisyydestä. Ja että tämä on se syy, miksi Taylor suhtautui jo nuorena niin intohimoisesti faneihinsa. *Muistakaa tämä, tähän palataan vielä!* Ja loppumusiikki. (*Taylor Swift, minun versioni 1/6, 16:20-17:27.*)

Alkuperäisissä luonnoksissa ensimmäisen jakson lopussa oli paljon muutakin materiaalia, mutta loppusuoralla Juha-Pekka Hotisen ehdotuksesta leikkasimme pitkän osion pois, jotta saimme jakson loppumaan hieman äkillisesti ja kuulijat jäämään tyhjän päälle. Nytkö se loppui! Tavoite oli, että nopeasti loppuva jakso saisi kuulijat heti jatkamaan toiseen jaksoon - ja jäämään koukkuun.

Toinen jakso loppuu intensiiviseen kohtaukseen Taylor Swiftin ja Kanye Westin välillä VMA-gaalassa vuonna 2009, jolloin Kanye riisti mikrofonin palkintopuhetta pitävän Taylorin kädestä (*Taylor Swift, minun versioni 2/6, 16:09-20:33.*)

Laura: *Olipa kerran, hyvin kaukaisessa kaupungissa nimeltä New York, MTV:n palkintogaala...*

(mt. 16:18-16:25)

Kohtaus alkaa äänikirjojen satumaisella kuvastolla ja *You belong with me* -kappaleella - kunnes Kanye West³² ryntää lavalle ja muuttaa äänisuunnittelun painostavaksi. Synkkä *Miss Americana and the Heartbreak Prince* -kappaleesta uutettu abstrakti äänimatto valtaa alan, kello tikittää. Illan tapahtumia seurataan hetki hetkeltä ja käsikirjoitus kulkee preesenssissä. (mt. 16:18-20:19.) Jakso loppuu sanoihin:

Laura: *Ja niin vuonna 2009 musiikkivideogaalassa, Taylorin ja Kanyen kohtalot sitoutuivat peruuttamattomasti yhteen. Loppu hyvin, kaikki hyvin... vai?*

(mt. 20:19-20:33)

³² Kanye Westiä tulkitsi ansiokkaasti kertoja Henry Tikkanen

Kolmas jakso seuraa Lauran ja Taylorin vaikeimpia hetkiä patriarkaalisen maailman kynsissä. Taylor joutuu Kanye Westin, Kim Kardashianin ja koko maailman kiusaamaksi, mutta nousee tuhkasta uudella *Reputation*-levyllä. Laura joutuu kokemaan seksuaalista väkivaltaa.

Kolmannen jakson äänisuunnitteluun ja dramaturgiaan olen kaikkein tyytyväisin koko sarjassa. Jakson alussa tunnelma on erinomainen: Laura on päässyt uuteen kouluun ja hänen edesottamuksiaan seurataan *Blank Space* -kappaleen ja siitä inspiroituneen äänimaton ja kompin siivittämänä. Kappale, komppi, äänimatto sekä Taylorin samasta kappaleesta julkaisema kännykkädemo vuorottelevat ensimmäiset kolme ja puoli minuuttia luoden eteenpäinmenevän mutta samalla dynaamisen aloituksen. (*Taylor Swift, minun versioni* 3/6, 1:21-4:53.)

Kanyen, Kimin ja Taylorin riitaa puidaan hetki hetkeltä äänisuunnittelullisen puhelinteeman reunustamana. Kanyen *Famous*-kappaleesta inspiroitunut biitti soi taustalla, puhelinlangat laulavat ja käärmeet sihisevät. Kaikkien puhelinlangoilla on oma erityinen soundinsa. Puhelinkohtausta äänisuunnittelimme erityisesti Lauran kanssa yhdessä. (mt. 11:29-13:26.)

Puhelinkohtaus huipentuu kakkojaksosta tuttuun *Miss Americana* -äänimattoon ja kellojen tikitykseen. *Ja sitten Taylor katoaa kokonaan julkisuudesta.* (mt. 13:24-14:27.)

Laura: *hei... pidettäskö pieni tauko?*

Ellen: *joo.*

Laura: *joo [huokaus].*

(mt. 14:27-14:36.)

Hengätyttävän puhelinkohtauksen jälkeen tunnelma maadoittuu. Kaikki muut äänet poistuvat. Laura astuu puhujankoppiin, mainitsee raiskauksen ja kertoo sen jälkeisestä ajasta. Hiljalleen kohtaus valuu vellovaan kohinaan ja kaukaisiin puhelinsoittoihin,

joiden hälytysäänet muistuttavat räjäytysvaroituksen kiihtyvää tuuttausta. (mt. 14:36-18:05.)

Sitten alkaa tapahtua. Kohinaan ilmestyy uudenlainen biitti: korkeat trap-musiikista tutut hihat-soundit ja itsevarma groove. *Taylor kaivaa itsensä haudasta ylös, istuu käärmeiden ympäröimänä valtaistuimella ja julistaa* - ja musiikki soi! Taylorin uusi levy on tullut ja jaksoon kerääntynyt ahdistus pudistellaan pois hetkellisesti *I did something bad* -kappaleen avulla. (mt. 18:05-20:33.)

Mutta nostatuksen jälkeen tulee vielä käänne: Tunnelma hiljenee ja Laura kertoo puhelinäänitteellä, kuinka suuttui Taylorille tämän seksuaalista ahdistelua käsitelleestä kiertuespiikistä. Laura lataa suorat sanat etuoikeutetulle Taylorille. (mt. 20:47-22:43.)

Laura: *Eniten mua suretti se, että just sillä hetkellä kun mä olisin halunnut löytää kaltaiseni susta, tuntui että meidän välillä oli ihan valtava kuilu.*
(mt. 22:43-23:03.)

Ja jakso loppuu.

Neljäs jakso loppuu lohdulliseen tunnelmaan ja ensimmäisestä jaksosta tuttuun, lapsuudesta muistuttavaan pianomelodiaan. Laura on saanut kustannussopimuksen runokirjalleen ja hänen kirjansa ilmestyy. (*Taylor Swift, minun versioni* 4/6, 20:50-21:52.)

Viides jakso loppuu kohtaukseen, jossa käänne käännteeltä kerrotaan, kuinka Taylorin ensimmäiset levyt myydään Kanye Westin entiselle managerille, ja kuinka Taylor päättää äänittää kaiken uudestaan. Kohtaus hyödyntää toisesta ja kolmannesta jaksosta tuttua dramaattista *Miss Americana* -äänimattoa, mutta äänisuunnittelu muuttuu valtaviksi kohoavien elementtien massaksi, jonka lomassa kuullaan potpurin

lailla Taylorin uusintalevytyksiä vanhoista hiteistään. (*Taylor Swift, minun versioni* 5/6, 11:22-17:17.)

Laura: *Lehtien sivuilla huhuttiin, että miljardöörien taivaalle oli syttymässä uusi tähti.*

(mt. 17.17-17.27)

Kuudennen jakson loppupuoliskolla lineaarinen tyyli hajoaa äänitaiteen puolelle. (*Taylor Swift, minun versioni* 6/6, 10:45-17:32.)

Hurjassa ja rytmikkäässä kollaasissa kuullaan otteita Taylorin pimeästä puolesta. Pimeän puolen jälkeen biitti muuntautuu valoisammaksi ja seuraamme Lauran loppuhuiennusta Taylorin Tukholman keikalle. Yleisö huutaa niin paljon, että äänitteen laatu menee rikki. Kaikki kelautuu alkuun, ääni puuroutuu ja sirpaloituu. Koko sarjan tunnusbiisin *Cruel Summerin* liveveto täyttää tilan. Kertosäe räjähtää atomeiksi ja raketti kiihdyttää ilmaan. (mt.)

Laura: *No miks sä pidät Taylorista? No miten nyt ihastuksia selitetään. Se on vitun kuuma. Ja ootteko nähny ku se soittaa kitaraa.*

(mt. 17:32-17:43)

3.5. Katsaus kuulijalukuihin

Vaikka yritimme tekoprosessissa kiinnittää huomiota *Taylor Swift, minun versioni* -sarjan koukuttavuuteen, vetävyyteen ja aiheen kiinnostavuuteen, kuulijaluvut ovat toistaiseksi olleet pienemmät kuin mitä itse ajattelin.

Sarja on ollut löydettävissä Yle Areenan Podcast-osion etusivua selaamalla³³, joten se on ollut suhteellisen esillä. Toisaalta tuotantotiimin markkinoinnista huolimatta sarjasta ei ole tehty nostoa yhteenkään lehteen tai verkkomediaan, mikä nostaa väistämättä kuulijoiden määrää. Myös juontajan tuntemattomuus ison yleisön parissa lienee vaikuttanut kuulijoiden määrään, sillä valmiiksi tunnettu juontajan henkilöbrändi lisää kuulijoiden kiinnostusta (Töllinen 10.10.2024).

Armollisen näkökulman matalahkoon kuulijamäärään saa ottaen huomioon, että vain 11% suomalaisista kuuntelijoista on kiinnostunut käsikirjoitetusta draamasta³⁴ (Nepa 2023, 20). Vaikka *Taylor Swift, minun versioni* on viralliselta tyylilajiltaan radioessee-sarja eikä draamasarja, mielestäni kuulijan näkökulmasta sarjaa on perusteltua tarkastella käsikirjoitetun draaman kontekstissa, etenkin jos miettii ensimmäisen jakson aloituksen rakennetta, jota perattiin aiemmin tekstissä.

Lisäksi yksittäisten katalogiohjelmien ja -sarjojen saaminen kuulijoiden korviin on moninkertaisesti haastavampaa kuin viikoittain jatkuvien sarjakokonaisuuksien kohdalla (Lahelma 10.10.2024; Töllinen 10.10.2024). Ylen audiosuunnittelun vastaava tuottaja Aino Töllinen kuvaa tilannetta seuraavasti:

Kyllä sellaiselta yksittäiseltä avaukselta vaaditaan ihan hirveästi aiheen puolesta, että siinä on valmiiksi jotain superkiinnostavaa että siihen tartutaan. Varmempi tapa menestyä on rakentaa jatkuvassa julkaisussa olevaa kokonaisuutta tai onnistua tarttumaan oikealla hetkellä sellaiseen aiheeseen tai henkilöön, mikä varmasti kiinnostaa.

(Töllinen 10.10.2024)

³³ Tietokoneella käytän Yle Areenaa kirjautumatta sisään Yle Tunnuksen avulla, joten hakutuloksen ei pitäisi kuvastaa vain minulle osoitettua suositusta.

³⁴ Käsikirjoitettu draama ei tässä pidä sisällään true crimea.

Taylor Swift, minun versioni -sarjan tilannut Radiogalleria on perinteisesti edustanut Ylen äänitaiteellista marginaalia, jossa kuuntelijaluvut ovat pienet. Radiogallerian suosituimpien ohjelmien käynnistyslukemat ovat olleet enintään 6000-7000 käynnistysten luokkaa³⁵. Kirkkaana poikkeuksena tästä on kolmiosainen *Ufo - Nevadan salaisuus*³⁶, jonka ensimmäinen jakso on käynnistetty Yle Areenassa 10.10.2024 23 306 kertaa.

Radiogalleria julkaisee radioesheitä, jotka eivät edusta draamaa eivätkä dokumentteja, vaan ovat tosimaailman asioita esseemäisesti käsitteleviä teoksia, joissa äänisuunnittelulla ja musiikilla on usein merkittävä rooli³⁷. Radiogallerialle tekemissäni töissä olen kokenut suurta tekemisen vapautta ja mahdollisuutta tehdä taiteellisesti kunnianhimoista ja kokeilevaa äänisuunnittelua, oli se sitten pienempien kuulijalukujen syy tai seuraus.

Ylen podcastien julkaisusuunnittelussa ajatellaan, että suuret julkaisuhitit tuovat ison määrän kuulijoita Yle Areenaan, ja alustan suosittelujen kautta samat kuulijat löytävät myös marginaalisemman sisällön pariin. Isot hitit tuovat siis kuulijoita myös pienemmän profiilin teoksille. Julkaisusuunnittelussa on tärkeää, että pinnalla on jatkuvasti eri-ikäisille vetäviä ohjelmia, mutta niiden rinnalla tarjotaan myös vähemmän kuulijoita tavoittelevaa sisältöä. (Töllinen 10.10.2024.)

Kuulijaluvut vaikuttavat Ylen sisältöpäätöksiin, mutta päätöksissä otetaan huomioon myös monet muut asiat. Anna Lahelma huomauttaa, että eri kohderyhmät ovat eri kokoisia. Esimerkiksi jos sisällön kohderyhmä on 17-19 vuotiaat nuoret, täytyy kuulijalukuja tarkastella eri tavalla kuin jos kohderyhmänä on koko väestö. (Lahelma 10.10.2024.)

³⁵ Lähteenä käytetty Juha-Pekka Hotiselta saatuja lukuja

³⁶ Työryhmä: Tuuli Alanära, Felicia Honkasalo, Suvi Tuuli Kataja, Jussi Liukkonen ja Elli Salo

³⁷ Määritelmä on tässä yhteydessä itse muotoilemani kaiken Radiogallerialla tehdyn työn kautta oppimani perusteella.

Ydinkohderyhmämme eivät missään kohtaa olleet jo valmiiksi intohimoiset Taylor Swift -fanit - oikeastaan oletimme fanien suhtautuvan ohjelmaan lähtökohtaisesti kriittisesti. Fanien sijaan halusimme puhutella heitä, joille Taylor Swiftin fanitus oli tuntematon, käsittämätön tai hämmennystä herättävä ilmiö. Saimmekin myös kuulla monen ei-fanin kääntyneen *Swiftieksi*³⁸ ohjelman kuuntelun myötä. Tähän liittyen meitä ilahdutti seuraava kuulijapalaute:

*Tykkäsin myös siitä, että vaikka ei ollut ehkä mulle suunnattua mediaa niin siitä ei tullut semmosta oloa, että mulla ei ois lupa kuunnella sitä tai ois ulkopuolinen. Semmonen inklusiivinen lähestyminen ehkä vähän eksklusiiviseen aiheeseen!*³⁹

Ylen keräämät kuuntelutilastot eivät erittele Swiftieiden ja ei-Swiftieiden määrää kuulijoista, mutta tilastojen valossa sarja vaikuttaa tavoittaneen monenikäistä yleisöä - myös 20-29-vuotiaita, jotka ovat haastava kohderyhmä Ylelle (Lahelma 10.10.2024).

Ylen rooliin julkisen palvelun yleisradioyhtiönä liittyy demokratian ja kulttuurin vahvistaminen sekä tasa-arvon ja yhteenkuuluvuuden edistäminen (*Yle yhtiönä* 10.10.2024). Ylellä on siis monta muutakin tehtävää suurien kuulijalukujen saamisen rinnalla.

Yle tarjoaa mediasisältöjä erilaisille ihmisille ja erilaisiin tarpeisiin, olipa sitten kyse suurista tai pienemmistä yleisöistä. Pieniä yleisöjä, kielivähemmistöjä ja erityisryhmiä kotimaisilla kielillä eivät muut mediat juuri palvele.

(*Yle yhtiönä* 10.10.2024)

³⁸ Swiftie-nimellä viitataan Taylor Swiftin faneihin

³⁹ Anonyymi kuulijapalaute, Laura Palanteen WhatsAppissa lähettämä kuvakaappaus 20.08.2024

Kaupallisen puolen podcast-alustoilla korostuu vahvojen henkilöbrändien ympärille rakentuvat jatkuvat sarjat. Ylen podcastien tarjonnan vahvat osa-alueet, jotka kaupallisella puolella jäävät katveeseen, ovat alle kouluikäisten lasten podcastit, uutis- ja ajankohtaispodcastit, tiede- ja historiasisällöt sekä uusi audiodraama. (Töllinen 10.10.2024.)

Mutta miksi tekijä tai julkaisija ylipäättäänsä haluaa kuulijoita teokselleen? Vaikka Yle ei ole kaupallinen toimija, kuulijakunnalla on pitkällä tähtäimellä suhde Ylen rahoitukseen. Ylen podcastien julkaisuasiantuntija Aino Töllinen kuvaa kuulijakunnan vaikutusta rahoitukseen seuraavasti:

Meidän pitää olla relevantti kaikille suomalaisille. Kaikki suomalaiset ovat meidän omistajia. Ja silloin me ei voida jättää ketään palvelematta. [--] se on tärkeätä sen takia että meidän yhtiöllä on tulevaisuus. Jos esimerkiksi nuoret ihmiset ei koe minkäänlaista suhdetta Yleisradioon [--] niin miksi he haluaisivat, että tällöinen yhtiö on olemassa heidän verorahoillaan.

(Töllinen 10.10.2024)

Entä miksi minä tekijänä haluan, että teoksiani kuunnellaan? Henkilökohtaisesti tunnustan, että suurin motivaationi saada yleisöä on se, että koen tekemiäni teosten heijastelevan yhteiskunnallisia näkökulmia, joiden toivoisin saavan kuulijoita. En ajattele, että kaikkien pitäisi ajatella samalla tavalla kuin minä ja että teoksissani ilmenisi absoluuttisen oikea tapa elää, ajatella ja olla: maailma ja sen ihmiset ovat moninaisia ja jokaisen meistä näkökulma on vaillinainen. Mutta arvostan tiedon lisäämistä maailmasta ja elämän kunnioitusta, ja koen teoksieni olevan usein näiden asioiden puolella.

Vaikka Töllisen mukaan mitään yksittäisiä lajityyppejä ei olla lähdetty karsimaan niiden pienten kuulijalukujen vuoksi, pisteohjelmien asteittainen lopettaminen ja

sarjoihin siirtyminen on yksi esimerkki kuulijoiden tavoittamisen vaikutuksista sisältöpäätöksiin (Töllinen 10.10.2024).

Ymmärrän Ylen tarpeen pitää itsensä relevanttina suomalaisten keskuudessa ja perustella siten rahoitustaan. Eduskunta tarkistaa Ylen rahoituksen joka vuosi (*Yle yhtiönä* 09.09.2024a). Kirjoitushetkellä syksyllä 2024 parlamentaarinen Yle-työryhmä on juuri esittänyt Ylen rahoituksen leikkaamista 66 miljoonalla eurolla vuoteen 2027 mennessä (Strömberg 2024).

Kuulijoiden tilastointi ja sisällön kohdentaminen on tärkeää, jotta Ylessä pysyttäisiin kärryillä, mitä suomalaiset kuuntelevat ja haluavat kuunnella. Mutta samalla toivon, että Yle pitää pintansa moninaisuutta tavoittelevana toimijana ja eri audiotaitteen muotojen vaalijana. Esimerkiksi radioessee on radiokerronnan tyylilaji, jota Suomessa on viime vuosikymmenet tehty lähinnä Yleisradion piirissä. Jos Yle päättäisi supistaa radioesseeiden tilaamisesta, tätä audiodieron tapaa ei enää tehtäisi ja kuultaisi Suomessa.

Jos suurin osa tai peräti kaikki Ylen audiosisältö muuttuu koukutusta tavoitteleviksi sarjoiksi, kaventaa se väistämättä audiodieron kulttuuria. Minkälaisia ääniä ja tarinoita ei voi kertoa sarjallisessa, henkilöbrändejä ja koukutusta korostavassa formaatissa? Tuottaako media kaltaisiaan käyttäjiä: osaammeko enää kiinnostua muunlaisista ilmiöstä ja äänitaitteen lajeista? Äänisuunnittelija Jani Orbinskin sanoin: sarjallisuus saattaa peittää alleen paljon muita kiinnostavia tapoja ajatella ja käsitellä aiheita.

Kun pisteohjelmien ja katalogiohjelmien julkaisua vähennetään ja jatkuvien, viikoittain jatkuvien sarjojen tuotantoa lisätään, muuttuu julkaisu ympäristö myös sellaiseksi, johon on vaikeampi päästä tekemään uusia avauksia ja kokeiluja. Jatkuvien

sarjojen tuotanto, mieluiten juontajan henkilöbrändin siivittämänä, kannustaa tilaamaan sarjoja pienemmältä joukolta jo vakiintuneilta tekijöiltä.

3.6. Lineaarisuuden paluu

Ylen asiakkuusasiantuntija Anna Lahelma kertoo, että lyhytvideokulttuuri, kuten TikTok ja Instagramin reelit, heijastuu kulutukseen kärsimättömyytenä. Lyhytvideot voittavat suoratoistopalvelut helppoudella, sillä niissä ei tarvitse valita mitä seuraavaksi katsoo. Siinä mielessä ne muistuttavat käyttäjälleen perinteistä televisiota ja radiota, tietenkin sillä erotuksella, että lyhytvideoissa algoritmi tekee jokaiselle henkilökohtaisen suosituksen. (Lahelma 10.10.2024.)

Kysyn Annalta, miten hän näkee lyhytvideokulttuurin vaikuttavan tulevaisuuden podcast-trendeihin.

Meillä on kärsimättömyyttä ja tietty väsymys on-demand-maailman ainaiseen valitsemiseen. [--] En tiedä, onko jonkinlainen soittolistamaisuus ja personoitu virta sitten seuraava juttu. [--] Jos olisi podcast-virta, niin siinä olisi hyvät puolet radiosta ja aod [audio-on-demand]-maailmasta, koska se alkaisi soittaa jotain toista podia kun se oma suosikkipodi loppuu ja ei joutuis siihen valinnanvaikeuteen.

(Lahelma 10.10.2024)

Lahelman analyysi tuntuu mielenkiintoiselta ja samalla minua huvittaa. 10 kuukautta aikaisemmin Yle Puhe lopetettiin radioaalloilta juuri sen takia, että käyttäjät valitsevat kuulemansa sarjat mieluummin suoratoistopalvelusta (Gustafsson 2023). Meneekö Yle Areena samaan suuntaan kuin Spotify ja Youtube tarjoten jokaiselle käyttäjälle henkilökohtaisen datan avulla luodun personoidun soittolistan?

Tällä suunnalla on ikävä kaiku, lisääväthän monien teknologiayhtiöiden suosittelualgoritmit polarisoitumista sekä radikalisoitumista (Haroon et al 2023; Spring 2024). Kuten aiemmin opimme, sosiaalisen median teknologiayhtiöiden polarisaatiovoima tulee mainosrahoitteisuudesta. Yhtiöt saavat rahaa käyttäjien sovelluksissa käyttämästä ajasta, joten sovellukset tarjoavat meille sisältöä, joka herättää meissä mahdollisimman paljon tunnetta - oli se sitten onnea tai raakaa vihaa. Tästä syntyy somen polarisoiva voima. (*Tristan Harris Congress Testimony: Understanding the Use of Persuasive Technology* 10.04.2023.)

Julkisrahoitteisella Ylellä lienee mahdollisuus toimia eettisesti kestävämmällä pohjalla suosittelualgoritmien kanssa kunhan asiaan kiinnitetään huomiota. Yle kertoo omilla sivuillaan seuraavaa:

Suosittelun yhteydessä esitetään toisinaan huoli, että käyttäjät näkisivät sen seurauksena liian yksipuolista sisältöä. Yle ottaa asian vakavasti. Kehitämme suosittelua niin, että esiin nostettavien ja käytettävien sisältöjen monipuolisuutta seurataan ja parannetaan jatkuvasti. Suosittelun tarkoituksena on esitellä Ylen sisältöjä laajasti erilaisille käyttäjille ja välttää samankaltaisten tai yleisesti suosittujen sisältöjen korostumista. (Yle yhtiönä, 09.09.2024b.)

Aino Töllisen ja Anna Lahelman kanssa käydyistä keskusteluista olen tehnyt päätelmän, että tämän hetkiset suoratoistopalvelut *itsessään* muokkaavat ihmisten kuuntelutottumuksia kohti totunnaisuutta. Vaikka suoratoistopalvelujen valttikortti on sisällön moninaisuus ja vapaus valita mitä kulloinkin katsoo, vaikuttaa siltä, että suurin osa ihmisistä tosiasiassa lamaantuu vaihtoehtojen paljoudessa.

Suoratoistopalveluissa menestyvät jaksokaupalla jatkuvat sarjat, jotka tarjoavat ihmisille tuttua ja turvallista sisältöä viikosta toiseen. Linearisessa radiossa menestyneet pisteohjelmat ja katalogiohjelmat jäävät väistämättä paitsioon, koska

eivät voi kilpailla suoratoistoympäristössä tuttujen ja turvallisten vaihtoehtojen rinnalla.

Parhaimmillaan suosittelualgoritmit pystyvät tarttumaan tähän ilmiöön ja tuomaan kuulijoiden valittaviksi teoksia, joihin he eivät muuten olisi tulleet tarttuneeksi (Töllinen 10.10.2024). Oikein suunnattuna suosittelualgoritmeilla voisi siis pitää yllä sisällön moninaisuutta ja tämän moninaisuuden päätymistä kuulijoiden korviin.

Podcastien suosiota on perusteltu käyttäjien kyvyllä päättää mitä ja missä he kuuntelevat (Perks & Turner 2019, 104). Kuuntelupaikan ja -hetken valinta vaikuttaa edelleen pitävän paikkaansa ottaen huomioon, että suurin osa ihmisistä kuuntelee podcasteja puhelimelta (Lahelma 10.10.2024). Mutta entä jos ihmiset eivät tosiaan halua päättää mitä kuuntelevat, vaan suoratoistopalvelujen loputon valinnanvapaus on liittynyt enemmän teknologioiden kehityssuuntiin kuin ihmisten toiveisiin? Vai onko informaation yltäkylläisyys aivoillemme liikaa niin ettemme enää tiedä mitä haluaisimme itse valita?

Podcast-tutkimuksissa nousee toisinaan esiin toive päästä podcastien kautta “vanhan ajan” puheradion ja featureohjelmien äärelle. Radion varhainen rooli oli nimenomaan tiedon ja tarinoiden välitys, mutta television valtakaudella radiosisällöt vaihtuivat enenevässä määrin musiikiksi - ja kriitikoiden mielestä *tylsäksi ja toisteiseksi* sellaiseksi (Perks & Turner 2019, 103).

Onko radiosta ja TV:stä tuttu lineaarinen kuuntelu tekemässä paluuta, mutta nyt vain algoritmisen personoinnin siivittämänä? Lineaarisen median hyvä puoli on, että tulee törmänneeksi sisältöön, jota ei itse olisi tullut etsineeksi. Kokevatko ihmiset suosittelualgoritmeja toimiviksi, jos heille tarjotaan myös erilaisia ja odottamattomia näkökulmia tarjoavaa sisältöä?

On mielenkiintoista nähdä, miten Yle pitää itsensä relevanttina suomalaisten silmissä, kun sosiaalisen median reaktiohakuinen dynamiikka valuu myös sovellusten ulkopuoliseen maailmaan. Kiihtyvässä ja polarisoituvassa maailmassa Ylellä on mahdollisuus kantaa roolia ihmislähtöisenä mediana, vastineena kaupallisen median markkinaehtoiselle logiikalle ja sosiaalisen median manipulatiivisille algoritmeille.

Ylen audiosuunnittelun vastaava tuottaja Aino Töllinen tunnistaa kuvaukseni kiihtyvän kulttuurin vaikutuksesta podcasteihin ja toistaalta podcastien rauhoittavasta voimasta. Ylen tilastoissa toistuu päivittäin kaksi hetkeä, jolloin podcasteja kuunnellaan eniten: iltapäivällä sekä myöhäisillan ja yön kynnyksellä. Myöhäisyyden kuuntelut selittyvät osin podcastien käytöstä nukahtamisen apuna. (Töllinen 10.10.2024.)

Ihmiset haluaa kuunnella sitä tuttua puhetta, rauhoittavaa puhetta. Se on semmonen olemassaoleva rutiini.

(Töllinen 10.10.2024)

Quality 'Alone' Time through Conversations and Storytelling -tutkimuksessa esitetään kysymys, voisiko podcasteja tarkastella *Slow technology* -konseptin kautta (Heshmat & Yang & Neustaedter 2018, 68). Hidas teknologia ei perustu tehokkuuden ideaalille, päinvastoin sen suunnitteluperiaatteena on henkisen levon takaaminen kiihtyvässä maailmassa. Hidas teknologia tukee yksinolon, levon ja pohdiskelun hetkiä. (Redström 2001.)

1960-luvulla kanadalainen mediatutkija Marshall McLuhan tiivistä ajatuksensa median ja ihmisyyden suhteesta sanontaan *the medium is the message*. McLuhanin ajatus oli,

että jokainen uusi media saa ihmiset näkemään maailman erilaisten linssien läpi - ja nuo linssit ovat itsessään jo sen sisältämä viesti. (McLuhan 1994.)

McLuhanin ajatusta konkretisoiden kirjailija Johann Hari ottaa esimerkiksi television. Televisio opettaa, että maailma pyörii nopeasti, kaikki tapahtuu samanaikaisesti ja tärkeää on ulkonäköseikat ja pinta. Twitter (nykyinen X) opettaa, että sinun ei pidä keskittyä mihinkään, maailman voi pukea sanoiksi äärimmäisen lyhyisiin ja yksinkertaistaviin kirjoituksiin, ja että mielipiteesi arvo mitataan sillä kuinka monta tykkäystä saat. (Hari 2022, 106.)

Minkälaisen viestin podcastit voisivat sisältää? Minulla on ehdotus: Maailma on moninainen, sinun ei tarvitse olla yksin ja asioiden monipuoliseen ymmärtämiseen kannattaa varata aikaa.

LOPPULUKU

Kiihtyvällä maailmalla on mielestäni osansa podcastien sisällössä, muodossa ja julkaisussa. Koska podcastien ei tarvitse kilpailla käyttäjien ajasta vaan ne on yhdistettävissä muihin toimintoihin, podcastit ovat kuin tehty hektiseen elämään, jossa ei koskaan malta tehdä vain yhtä asiaa kerrallaan.

Ennen kirjoittamista hypoteesini oli se, että podcastit auttavat meitä olemaan tuottavampia yhteiskunnan jäseniä. Näinkin taitaa olla, mutta tutkimusten myötä näkökulmani on muuttunut. Olen yhä vakuuttuneempi siitä, että podcastien kuuntelun mahdollistamaa pitkäjänteistä keskittymistä, ymmärrystä ja maadoittumista voi parhaimmillaan käyttää myös vastalääkkeenä keskittymisen pirstaloitumiseen informaatorikkaassa maailmassa.

Näiden ymmärrysten myötä oma podcastkuunteluni on taas noussut pilviin. Aamulla kun herään, en avaa puhelimen herätyskellon sulkemisen jälkeen facebookia, vaan pistän Yle Arenasta suorana lähetyksenä Yle Radio 1 päälle tai jatkan kesken jääneen podcastin kuuntelua.

Vaikuttaa siltä, että podcastien sarjamainen, koukuttava rakenne palkitsee meitä tarpeeksi, jotta jäämme sarjoihin koukkuun, mutta pelkkää kuuloa stimuloiva, enimmäkseen puheen tahtiin etenevä media on tarpeeksi rauhallinen aivoillemme, jotta kerkeämme ottaa informaatiota hyvin vastaan ja jotta voimme saada kuuntelusta myös pitkäkestoisempaa mielenrauhaa.

LÄHTEET

Arkistolähteet:

Ellen Virmanin yksityisarkisto, Helsinki

Aino Töllisen etähaastattelu 10.10.2024. Haastattelija Ellen Virman.

Anna Lahelman haastattelu 10.10.2024. Haastattelija Ellen Virman.

Muut julkaisemattomat lähteet:

Vanha-Aho, Ida. 2024. "Why Do We Listen to True Crime Podcasts? A Qualitative Uses and Gratifications Perspective." Maisterintutkinnon tutkielma, markkinoinnin koulutusohjelma, Aalto-yliopiston Kauppakorkeakoulu, Espoo.

Äänisuunnittelun koulutusohjelman opinto-opas. 2024. Haettu 13.10.2024.

<https://opinto-opas.uniarts.fi/fi/opintojako/T-V%C3%84M20601/6186>

Tutkimuskirjallisuus:

American Psychological Association. 2006. "Multitasking: Switching costs." 20.03.2006.

Haettu 04.09.2024. <https://www.apa.org/topics/research/multitasking>

Bickel, Warren & Kowal, Benjamin & Gatchalian, Kirstin. 2006. "Understanding Addiction as a Pathology of Temporal Horizon." *The Behavior Analyst Today* 7(1): 32-47.

Chinchanachokchai, Sydney & Duff, Brittany. 2015. "The effect of multitasking on time perception, enjoyment, and ad evaluation." *Computers in Human Behavior* 45(1): 185-191. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2014.11.087>

Csikszentmihalyi, Mihaly. 2008. *Flow: the Psychology of Optimal Experience*. First Harper Perennial Modern Classics Edition. New York: Harper Perennial. Julkaistu ensimmäistä kertaa vuonna 1990.

Dellatto, Marisa. 2023. "More Than Half Of U.S. Adults Say They're Taylor Swift Fans, Survey Finds." *Forbes*. 14.03.2023. Haettu 10.10.2024. <https://www.forbes.com/sites/marisadellatto/2023/03/14/more-than-half-of-us-adults-say-theyre-taylor-swift-fans-survey-finds/>

Figlio, Karl. 2012. "The dread of sameness: social hatred and Freud's "narcissism of minor differences." *Psychoanalysis and Politics: Exclusion and the Politics of Representations*, Lene Auestad, 7-24. Lontoo: Routledge.

Gioia, Ted. 2024. "The State of the Culture, 2024: Or a glimpse into post-entertainment society (it's not pretty)." Ted Gioian oma sivusto *Honest Broker*. 18.02.2024. Haettu 03.09.2024. <https://www.honest-broker.com/p/the-state-of-the-culture-2024>

Glimpse. 2024. "The 100 Most Searched People on Google in 2024." 04.09.2024. Haettu 13.10.2024. <https://meetglimpse.com/insights/most-searched-person/>

Goldberg, Andy. 2004. "The people's radio." *The Independent*. 08.12.2004. Haettu 04.10.2024. <https://www.independent.co.uk/news/science/the-people-s-radio-679858.html>

Gustafsson, Miia. 2023. "Yle Puhe -radiokanava loppuu." *Yle*. 07.02.2023. Haettu 13.10.2024. <https://yle.fi/a/74-20016858>

Hallamaa, Teemu. 2024. "Teknologiayhtiöt pitäisi saada kuriin globaaleilla säännöillä - "EU:n paras vientituote ei voi olla sääntely", toteaa parlamenttiin pyrkivä." *Yle*. 03.05.2024. Haettu 13.10.2024. <https://yle.fi/a/74-20084475>

Hari, Johann. 2023. *Kadonnut keskittymiskyky*. Englannista suomeen kääntänyt Timo Korppi. Helsinki: Bazar.

Haroon, Muhammad & Wojcieszak, Magdalena & Chhabra, Anshuman & Liu, Xin & Mohapatra, Prasant & Shafiq, Zubair. 2023. "Auditing YouTube's recommendation system for ideologically congenial, extreme, and problematic recommendations." *Proceedings of the National Academy of Sciences* 120(50).

Heikkinen, Vesa & Lehtinen, Outi & Lounela, Mikko. 2001. "Kuvia kirjoitetusta suomesta." *Kielikello*. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisema lehti. 3/2001. Haettu: 10.09.2024. <https://kielikello.fi/kuvia-kirjoitetusta-suomesta/>

Heshmat, Yasamin & Yang, Lillian & Neustaedter, Carman. 2018. "Quality Alone' Time through Conversation and Storytelling: Podcast Listening Behaviors and Routines. Tieteellinen artikkeli konferenssissa. Graphics Interface Conference, Toronto, 8-11.5.2018.

Hoffgren, Jukka. 2011. "Kestävän hyvinvoinnin mittaamisen vaihtoehdot." *Hyvinvointikatsaus*. Tilastokeskuksen julkaisu. 1/2011. Haettu: 13.10.2024. https://stat.fi/artikkelit/2011/art_2011-03-07_004.html?s=0

Horton, Donald & Wohl, Richard. 1956. "Mass Communication and Para-Social Interaction: Observations on Intimacy at a Distance." *Psychiatry* 19(3): 215-229.
<https://doi.org/10.1080/00332747.1956.11023049>

Jalonen, Olli. 2017. "Oletko jo huomannut mainosten muutoksen? Olemme siirtyneet seurantakapitalismin aikaan." *Helsingin Sanomat*. 05.02.2017. Haettu 05.09.2024.
<https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000005075068.html>

Kettunen, Noora. 2022. "Aivot solmussa: Miksi aivosi eivät saa tarpeekseen skrollailusta?" *Yle*. 21.03.2022. Haettu 11.09.2024. <https://yle.fi/aihe/a/20-10002421>

Kähkönen, Essi. 2021. "Kun some koukuttaa." *Aivoliitto*. 3.12.2021. Haettu 11.09.2024.
<https://www.aivoliitto.fi/aivoterveys/artikkelit/kun-some-koukuttaa/#2do7eb44>.

Lembke, Anna. 2021. *Dopamine Nation: Why our Addiction to Pleasure is Causing us Pain*. London: Headline Publishing Group.

Lin, Sheng-Wei & Huang, Chia-Ding. 2024. "Hooked on audio! Unveiling the secrets of podcast stickiness through social identity and uses and gratification theories." *Technology in Society* 76(1). <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2023.102422>

Lorenz-Spreen, Philipp & Mønsted, Bjarke & Hövel, Philipp & Lehmann, Sune. 2019. "Accelerating dynamics of collective attention." *Nature Communications* 10(1).

Lounaistieto. 2022. "Ympäristön heikkeneminen vähentää hyvinvointia GPI-indikaattorilla." Lounais-Suomen alueellinen tietopalvelu. 20.06.2022. Haettu 13.10.2024.
<https://www.lounaistieto.fi/ympariston-heikkeneminen-vahentaa-hyvinvointia-gpi-indikaattorilla/>

Länsimäki, Maija. 2002. "Suomen yleisin sana." *Kotus*. Kotimaisten kielten keskus. 02.04.2002. Haettu 10.09.2024.

https://www.kotus.fi/nyt/kolumnit_artikkelit_ja_esitelmat/kieli-ikkuna_%281996_2010%29/suomen_yleisin_sana

Madore, Kevin & Wagner, Anthony. 2019. "Multicost of Multitasking." *Cerebrum* 04-19.

Markowsky, George. 2024. "information theory" *Encyclopaedia Britannica*.

Faktantarkistettu internet-ensyklopedia. 30.08.2024. Haettu 10.09.2024.

<https://www.britannica.com/science/information-theory/Physiology>

Marx, Julian & Mirbabaie, Milad & Brendel, Alfred Benedict & Zander, Kevin. 2021.

"The Role of Parasocial Interactions for Podcast Backchannel Response." *AMCIS 2021 Proceedings*. Tieteellinen artikkeli virtuaalisessa konferenssissa 09-13.2021.

https://aisel.aisnet.org/amcis2021/strategic_is/strategic_is/2/

McClung, Steven & Johnson, Kristine. 2010. "Examining the Motives of Podcast Users." *Journal of Radio & Audio Media* 17(1): 82-95. DOI: 10.1080/19376521003719391

McLuhan, Marshall. 1994. *Understanding Media: The extensions of man*. Cambridge: The MIT Press. Julkaistu ensimmäistä kertaa vuonna 1964.

Merriam-Webster. 2024. "Podcast." Tietosanakirja. Päivitetty 28.09.2024. Haettu 04.10.2024. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/podcast>

Milkman, Katherine & Minson, Julia & Volpp, Kevin. 2014. "Holding the Hunger Games Hostage at the Gym: An Evaluation of Temptation Bundling." *Management Science* 60(2): 283-299.

Nepa. 2023. *Näin suomalainen kuuntelee*. Digiaudiotutkimus. Haettu 13.10.2024.
<https://www.iab.fi/oppaat-suositukset/oppaat/nain-suomalainen-kuuntelee-digiaudiotutkimus-2023.html>

Oxford Reference. 2024. "parasocial interaction." Tietosanakirja. 2024. Haettu 13.10.2024.
<https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/oi/authority.20110803100305809>

Perks, Lisa & Turner, Jacob. 2019. "Podcasts and Productivity: A Qualitative Uses and Gratifications Study." *Mass Communication and Society* 22(1): 96-116. DOI: 10.1080/15205436.2018.1490434

Pölkki, Minna. 2020. "'Voiko tämä olla totta?' -suomalaisnaisten riski sairastua burnouttiin on kasvanut niin nopeasti, että tutkijakin yllättyi." *Helsingin Sanomat*. 10.03.2020. Haettu 04.09.2024. <https://www.hs.fi/suomi/art-2000006433666g.html>

Rayner, Keith & Schotter, Elisabeth & Masson, Michael & Potter, Mary & Treiman, Rebecca. 2016. "So Much to Read, So Little Time: How Do We Read, and Can Speed Reading Help?" *Sage journals* 17(1): 4-34.

Redström, Tobias. 2001. "Slow Technology - Designing for Reflection." *Personal and Ubiquitous Computing* 5(3): 201-212. DOI: [10.1007/PL000000019](https://doi.org/10.1007/PL000000019)

Rosa, Harmut. 2013. *Social Acceleration: A New Theory of Modernity*. New York: Columbia University Press.

Spring, Marianna. 2024. "'It stains your brain': How social media algorithms show violence to boys." *BBC*. 02.09.2024. Haettu 10.10.2024.
<https://www.bbc.com/news/articles/c4gdqzxydpzo>

Stammeier, Jenni. 2019. "Yksi ainoa aivokemikaali saa meidät kohtalokkaalla tavalla haluamaan jatkuvasti lisää." *Yle*. 26.08.2019. Haettu 03.09.2024.
<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/08/26/yksi-ainoa-aivokemikaali-saa-meidat-kohtalokkaalla-tavalla-haluamaan-jatkuvasti>

Strömberg, Jari. 2024. "Yleltä leikataan 66 miljoonaa euroa vuonna 2024." *Yle* 13.09.2024. Haettu 10.10.2024. <https://yle.fi/a/74-20111282>

Tiittula Liisa. 1992. *Puhuva Kieli: Suullisen viestinnän erityispiirteitä*. Helsinki: Finn Lectura.

Tobin, Stephanie & Guadagno, Rosanna. 2022. "Why people listen: Motivations and outcomes of podcast listening." *PLoS ONE* 17(4).
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0265806>

Tristan Harris Congress Testimony: Understanding the Use of Persuasive Technology. Youtube-video, käyttäjältä Center for Humane Technology 10.04.2023. Haettu 13.10.2024. Entinen Googlen työntekijä Tristan Harris antoi todistuksena Yhdysvaltain kongressille 25.06.2019. <https://www.youtube.com/watch?v=ZRrguMdzXBw>

Työterveyslaitos. 2024. "Todennäköinen työuupumus on lisääntynyt." 02.10.2024. Haettu 4.10.2024.
<https://www.ttl.fi/ajankohtaista/tiedote/todennakoinen-tyouupumus-on-lisaantynyt>

Voorveld, Hilde. 2011. "Media multitasking and the effectiveness of combining online and radio advertising." *Computers in Human Behavior* 27(6): 2200-2206.
<https://doi.org/10.1016/j.chb.2011.06.016>

Vuorelma, Johanna. 2022. "Kilpailu ajasta." *Acatiimi*. 16.11.2022. Haettu 4.10.2024.
<https://acatiimi.fi/2022/11/16/kilpailu-ajasta/>

Waters, Jamie. 2021. "Constant craving: how digital media turned us all into dopamine addicts." *The Guardian*. 22.08.2021. Haettu 04.09.2024.

<https://www.theguardian.com/global/2021/aug/22/how-digital-media-turned-us-all-into-dopamine-addicts-and-what-we-can-do-to-break-the-cycle>

Yle yhtiönä. "Mitä on Ylen julkinen palvelu?". Haettu 10.10.2024.

<https://yle.fi/aihe/s/yleisradio/julkinen-palvelu>

Yle yhtiönä. "Ylen rahoitus ja rahankäyttö". Haettu 09.09.2024a.

<https://yle.fi/aihe/s/ylen-talous-ja-rahank%C3%A4ytt%C3%B6>

Yle yhtiönä. "Ylen palvelujen personointi ja uutisautomaatio." Haettu 09.09.2024b.

<https://yle.fi/aihe/s/yleisradio/ylen-palvelujen-personointi-ja-uutisautomaatio>

Zuboff, Shoshana. 2019. *The Age of Surveillance Capitalism: The Fight for a Human Future at the New Frontier of Power*. London: Profile Books.

Tekstissä mainitut sekä lähteenä käytetyt podcastit:

Auta Antti! Tuotantoyhtiö: Bauer Media. RadioPlay, julkaistu 2018-2019. Sarja on poistettu suoratoistopalveluista.

Eläinharha. Tilaaaja: Yle Radiogalleria. Yle Areena, julkaistu 19.02.2023 ja kuunneltavissa toistaiseksi. <https://areena.yle.fi/podcastit/1-64826431>

Elävä Historia. Tilaaaja: Yle. Yle Areena, uusi jakso ilmestyy joka maanantai. Kuunneltavissa toistaiseksi. <https://areena.yle.fi/podcastit/1-64771970>

Fixit. Tilaja: Yle Radiogalleria. Yle Areena, julkaistu 26.03.2023 ja kuunneltavissa toistaiseksi. <https://areena.yle.fi/podcastit/1-64972026>

Iida Tikka & mureneva maa. Tilaja: Yle. Yle Areena, julkaistu 27.09.2024 ja kuunneltavissa toistaiseksi. <https://areena.yle.fi/podcastit/1-71702235>

Kirjoittamisesta. 48/53: Antti Holma, osa 2. Erkkä Mykkäsen podcast. Spotify, julkaistu marraskuussa 2022. <https://open.spotify.com/episode/6Y4SD4iTUSlyrNcqiXq8HI>

Lauluja Sydämistä. Tuotanto: Yle Draama & Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu. Yle Areena, julkaistu 07.06.2020 ja kuunneltavissa toistaiseksi.

<https://areena.yle.fi/podcastit/1-50538346>

Meissä on viha. Tuotantoyhtiö: Kajo Tuotanto Oy / Jorma Kaulanen. Tilaja: Yle Radiogalleria. Yle Areena, julkaistu 25.09.2022 ja kuunneltavissa toistaiseksi.

<https://areena.yle.fi/podcastit/1-63153336>

Naisen Kosto. Tuotantoyhtiö: Aapa Productions & Artlab. Tilaja: Yle Draama. Yle Areena, julkaistu 22.04.2020 ja kuunneltavissa toistaiseksi.

<https://areena.yle.fi/podcastit/1-50497815>

Oli pitkä yö - essee transsukupuolisuudesta. Tilaja: Yle Radiogalleria. Yle Areena, julkaistu 05.03.2023 ja kuunneltavissa toistaiseksi.

<https://areena.yle.fi/podcastit/1-64967789>

Purjehdus ja Pakomatka. Tilaja: Yle Radiogalleria. Yle Areena, julkaistu 27.03.2022 ja kuunneltavissa toistaiseksi. <https://areena.yle.fi/podcastit/1-61327130>

Riku Rantala: M/S Mystery. Tilaaaja: Yle Sisältöhankinta. Yle Areena, ensimmäinen tuotantokausi julkaistu 28.02.2022 ja kuunneltavissa toistaiseksi.

<https://areena.yle.fi/podcastit/1-61648293>

Taylor Swift, minun versioni. Tuotantoyhtiö: Kajo Tuotanto Oy / Jorma Kaulanen. Tilaaaja: Radiogalleria, Yle Draama 2024. Yle Areena, julkaistu 20.08.2024 ja kuunneltavissa tämänhetkisen tiedon mukaan 20.08.2025 asti.

<https://areena.yle.fi/podcastit/1-71173672>

Tiedetrippi. Tilaaaja: Yle. Yle Areena, sarja alkanut 11.02.2024 ja kuunneltavissa toistaiseksi. <https://areena.yle.fi/podcastit/1-50438875>

Ufo - Nevadan Salaisuus. Tilaaaja: Yle Radiogalleria. Yle Areena, julkaistu 02.04.2024 ja kuunneltavissa toistaiseksi. <https://areena.yle.fi/podcastit/1-68172795>

Viki ja Köpi Podcast. Tilaaaja: Yle. Yle Areena, uusi jakso ilmestyy joka perjantai. Kuunneltavissa toistaiseksi. <https://areena.yle.fi/podcastit/1-50080410>

LIITTEET

Haastattelukysymykset:

Ylen audiosuunnittelun vastaavan tuottajan Aino Töllisen etähaastattelu 10.10.2024.
Haastattelun kysymykset laatinut ja soveltanut haastattelija Ellen Virman.

Kuka olet, millä osastolla olet töissä ja miten kuvailisit vastuualueitasi?

Minkälaisia podcastien käyttötilanteita olette identifioineet?

Minkälaiset sarjat Ylen podcast-tarjonnasta kiinnostavat eniten eri ikäisiä kuulijoita?

Minkälaiset sarjat ovat haastavia asiakasnäkökulmasta?

Mitä käy pienemmille ja marginaalisimmille sisällöille, joista [tilastojen valossa] tiedetään että ne eivät ole niin suosittuja?

Onko ollut tiettyjä audiosisältöjä, joita on kokonaan karsittu tai lopetettu vähäisten kuulijamäärien takia?

Onko teillä tai sinulla näkemystä siitä, mikä tekee yksittäisten ohjelmien kuuntelusta niin haastavaa, ja että sarjat ovat samalla niin suosittuja?

Oletko kuunnellut Taylor Swift, minun version -sarjaa?

Minkälaiset ominaisuudet Taylor-sarjassa ovat näkökulmastasi kiinnostavia tai haastavia kuulijoiden kannalta?

Onko jotain mitä pystyt sanomaan Yle Areenan suosittelumekanismeista?

Mitkä on Ylen tarjonnan erityispiirteet ja erottuvuustekijät suhteessa kaupallisen puolen tekijöihin?

Toistuuko kaupallisella puolella enemmän tietynlaiset aiheet ja muodot? Onko jotain katveita, jotka jäävät kaupallisella puolella täyttämättä?

Haluaako Yle mahdollisimman paljon kuulijoita sisällölleen? Miksi?

Miten kilpailu kaupallisten toimijoiden tai muiden mediamuotojen kanssa näkyy Ylen podcastsisällön suunnittelussa?

Ylen asiakkuusasiantuntijan Anna Lahelman haastattelu 10.10.2024. Haastattelun kysymykset laatinut ja soveltanut haastattelija Ellen Virman.

Kuka olet, millä osastolla olet töissä ja miten kuvailisit vastualueitasi?

Minkälaista tietoa kuulijoista Ylen on mahdollista kerätä?

Minkälaisia trendejä on nähtävissä [podcast-kuulijoiden mieltymyksissä]? Mihin suuntaan Ylen podcastsisällöt voisivat olla menossa?

Onko näkökulmastasi havaittavissa trendejä siitä, miten lyhytvideoiden maailma tai kuluttamisen tapa heijastuu Ylessä tai audiosisällöissä?

Mitä huonoja puolia tilastointiin voi liittyä? Mitä vaaroja tilastoinnissa voi olla?

Miten keräämäänne tietoa ja tilastoja hyödynnetään podcast ja audiopuolella?

Tiedätkö minkälainen vaikutus tilastoilla on sisältö- tai kehittämispäätöksiin?

Kuinka pitkään ohjelmaa täytyy kuunnella ennenkuin rekisteröityy Yle Areenan käynnistystilastoihin?

Onko podcasteissa tiettyjä kohtia, joissa tilastojen valossa on todennäköisintä, että kuuntelija on sarjan imussa ja kuuntelee todennäköisesti loppuun asti?

Missä kohtaa kuuntelijat usein jättävät kuuntelun kesken?

Minkälaisia päätelmiä teet asiantuntijan silmin, kun katsot Taylor Swift, minun version -ohjelman kuuntelutilastoja?